

[Zoek regelingen op overheid.nl](#)

Drenthe

Ziet u een fout in deze regeling? [Meld het ons op regelgeving@overheid.nl!](mailto:Meld_het_ons_op_regelgeving@overheid.nl)

Verordening subsidies plattelandontwikkelingsprogramma 2014-2020 (Verordening POP 3-subsidies provincie Drenthe)

Wetstechnische informatie

Gegevens van de regeling

Organisatie	Drenthe
Organisatietype	Provincie
Officiële naam regeling	Verordening subsidies plattelandontwikkelingsprogramma 2014-2020 (Verordening POP 3-subsidies provincie Drenthe)
Citeertitel	
Vastgesteld door	gedeputeerde staten
Onderwerp	bestuur en recht
Eigen onderwerp	subsidies

Opmerkingen met betrekking tot de regeling

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal blad waarin zij is geplaatst, met uitzondering van artikel 1.9, dit artikel en de toelichting daarop treden in werking met terugwerkende kracht tot 7 oktober 2016.

Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd

[Provinciewet](#),

Regelgeving die op deze regeling is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving)

Besluit mandaat POP3 SNN

Openstellingsbesluit Samenwerking in het kader van het EIP 2016

Openstellingsbesluit POP3 lopende kosten, promotie en voorlichting LEADER

Rgelement Adviescommissie POP3 Water

Openstellingsbesluit Niet-productieve investeringen voor hydrologische maatregelen PAS

Openstellingsbesluit Samenwerking voor innovaties

Openstellingsbesluit Maatregel Niet-productieve investeringen water (KRW-projecten)

Openstellingsbesluit Samenwerking voor innovatie Veenkolonien

Openstellingsbesluit Fysieke investeringen in verduurzaming van agrarische ondernemingen van jonge landbouwers

Reglement Adviescommissie POP3 Veenkolonien

Openstellingsbesluit POP3 Water

Openstellingsbesluit POP3 investeringen in infrastructuur landbouwbedrijven

Openstellingsbesluit POP3 uitvoering LEADER

Openstellingsbesluit Maatregel Niet-productieve investeringen water (klimaatprojecten)

Overzicht van in de tekst verwerkte wijzigingen

Datum inwerkingtreding	Terugwerkende kracht tot en met	Datum uitwerkingtreding	Betreft	Datum ondertekening Bron bekendmaking	Kenmerk voorstel
02-12-2017			Wijziging art.	21-11-2017 prb-2017-5552	2017003271
24-05-2017		02-12-2017	wijziging verordening	02-05-2017 prb-2017-2279	2016004021
19-05-2017		24-05-2017	wijziging verordening	14-03-2017 prb-2017-2193	2016004021
05-10-2016		19-05-2017	art. x, y-z	20-09-2016 Provinciaal blad, 2016, 5440	2016004021
02-03-2016		05-10-2016	art. x, y-z	09-02-2016 Provinciaal blad, 2016, 1220	201600401
15-10-2015		02-03-2016	nieuwe regeling	23-09-2015 Provinciaal blad, 2015, 6832	2015002882

Tekst van de regeling

Intitulé

Verordening subsidies plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (Verordening POP 3-subsidies provincie Drenthe)

Hoofdstuk 1, Algemeen

Artikel 1.1, Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. brutojaarloon: het in enig jaar aan een werknemer betaalde salaris, inclusief een niet-prestatiegebonden eindejaarsuitkering of een beloning in de vorm van een dertiende maand, zijnde een vast bedrag of vastgesteld percentage van het salaris, dat werknemers als extra loon ontvangen, voor zover dit is geregeld in de geldende CAO of arbeidsovereenkomst, exclusief vakantiegeld,

exclusief overige vergoedingen, bijzondere beloningen, winst- of prestatieafhankelijke uitkeringen en aanvullende werkgeverslasten;

- b. grondgebruiker: gebruikgerechtigde van de grond;
- c. inpassingsmaatregelen: maatregelen die noodzakelijk zijn om kavels goed bewerkbaar te maken en eventuele negatieve neveneffecten van de herverkaveling tegen te gaan;
- d. landbouwer: een natuurlijk persoon of rechtspersoon dan wel een groep natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de rechtspositie van de groep en haar leden volgens het nationale recht, van wie het bedrijf zich bevindt binnen het territoriale toepassingsgebied van de verdragen als omschreven in artikel 52 VEU in samenhang met de artikelen 349 en 355 VWEU, en die een landbouwactiviteit uitoefent;
- e. landbouwbedrijf: alle eenheden op het grondgebied van eenzelfde lidstaat die voor landbouwactiviteiten worden gebruikt en door een landbouwer worden beheerd;
- f. netto-inkomsten: instroom van kasmiddelen die gebruikers genereren door rechtstreeks te betalen voor de door middel van de gesubsidieerde activiteit verstrekte goederen, zaken of diensten, minus alle operationele kosten en de kosten voor de vervanging van uitrusting met een korte levensduur die in de overeenkomstige periode zijn gemaakt. Besparingen op operationele kosten die gerealiseerd worden door de gesubsidieerde activiteit worden als netto-inkomsten gerekend tenzij de besparingen teniet worden gedaan door een evenredige verlaging van een eventuele exploitatiesubsidie;
- g. niet-productieve investering: investering die niet leidt tot een aanzienlijke stijging van de waarde of de rentabiliteit van het landbouwbedrijf of een andere onderneming;
- h. ELFPO: het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling als bedoeld in VO (EU) 1305/2013;
- i. VO (EU) 1303/2013: Verordening (EU) nummer 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013, houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nummer 1083/2006 van de Raad;
- j. VO (EU) 1305/2013: Verordening (EU) Nummer 1305/2013 van het Europees Parlement en de Raad 17 december 2013 inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het ELFPO en tot intrekking van Verordening (EG) nummer 1698/2005 van de Raad;
- k. VO (EU) 702/2014: Verordening (EU) nummer 702/2014 van de Commissie van 25 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun in de landbouw- en de bosbouwsector in plattelandgebieden op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met de interne markt verenigbaar worden verklaard;

- l. Regeling Europese EZ-subsidies: Regeling van 1 juli 2015, Staatscourant, 2015, 18094;
- m. Kaderbesluit nationale EZ-subsidies: Regeling van 1 januari 2009, Staatsblad 2008, 499, gewijzigd per 1 juli 2016, Staatsblad 2016, 56;
- n. Afschrijvingskosten: de kosten van afschrijving zoals bedoeld in artikel 69, lid 2 van Verordening (EU) nummer 1303/2013;
- o. Bestuurscommissies: door Gedeputeerde Staten (GS) ingestelde commissie ex artikel 81 van de Provinciewet.

Artikel 1.2, Bevoegdheid en toepassingsbereik

1. Op subsidieverlening op grond van deze verordening is de Algemene subsidieverordening Drenthe 2017 niet van toepassing.
2. GS zijn bevoegd tot het vaststellen van (landelijke) wijzigingen van kleine aard in deze verordening. Dit kan slechts betreffen wijzigingen die dwingend voortvloeien uit het wijzigen van nationale wetgeving, Europese wetgeving, wijzigingen van de in IPO-verband vastgestelde modelverordening en kennelijke verschrijvingen en mogen geen financiële consequenties hebben. Provinciale Staten (PS) ontvangen een afschrift van de wijziging.
3. Subsidie op grond van deze verordening wordt slechts verstrekt voor activiteiten ten behoeve van het in de Europese Unie (EU) gelegen deel van het Koninkrijk der Nederlanden, waarvan de resultaten aantoonbaar ten goede komen aan het platteland van Nederland of de agrarische sector.
4. Tot het platteland van Nederland behoort het gehele grondgebied van het in de EU gelegen deel van het Koninkrijk der Nederlanden, met uitzondering van aaneengesloten woonkernen met meer dan 30.000 inwoners.

Artikel 1.3, Openstelling

1. GS kunnen een openstellingsbesluit vaststellen.
2. GS stellen per openstellingsbesluit vast:
  - a. een of meerdere subsidieplafonds;
  - b. per plafond een periode waarbinnen een aanvraag om subsidie moet zijn ontvangen.
3. In het openstellingsbesluit kunnen GS nadere regels stellen met betrekking tot:
  - a. de categorieën van activiteiten die voor subsidie in aanmerking komen;
  - b. de thema's waarop een activiteit betrekking moet hebben;

- c. de categorieën van begunstigden;
- d. de kostensoorten die voor subsidie in aanmerking komen;
- e. de territoriale begrenzing van de openstelling;
- f. een drempelbedrag met betrekking tot de subsidiabele kosten;
- g. de minimale of maximale hoogte van de subsidie;
- h. de gegevens of bescheiden die bij de aanvraag om subsidie, voorschot, wijziging of vaststelling moeten worden overlegd;
- i. de wijze van indienen van een verzoek om subsidie, voorschot, wijziging of vaststelling;
- j. het indienen van een verslag omtrent de voortgang van de activiteiten;
- k. het verstrekken van voorschotten;
- l. overige verplichtingen die aan een subsidieontvanger kunnen worden opgelegd.

Artikel 1.4, POP3 steun

1. POP-3-steun bestaat uit ELFPO-middelen en middelen van nationale overheden, tenzij in een openstellingsbesluit anders is bepaald.
2. De in het eerste lid bedoelde middelen van nationale overheden bestaan uit
  - a. provinciale middelen, of
  - b. middelen van andere overheden.
3. GS stellen in een openstellingsbesluit vast welke gedeelten van de in het eerste lid bedoelde steun met de openstelling beschikbaar worden gesteld.
4. De in deze regeling genoemde subsidiepercentages bestaan voor 50% uit steun afkomstig uit het ELFPO en voor 50% uit nationale overheidsfinanciering, tenzij in een openstellingsbesluit anders is bepaald.

Artikel 1.5, Doelgroep

Indien op grond van deze regeling subsidie kan worden verstrekt aan landbouwondernemingen, wordt de subsidie uitsluitend verstrekt aan ondernemingen

die voldoen aan de definitie van kleine, middelgrote of micro-ondernemingen (mkb) als opgenomen in bijlage 1 bij Verordening 651/2014 (AGV).

Artikel 1.6, Samenwerkingsverbanden

1. Indien bij of krachtens deze verordening is bepaald dat een subsidie kan worden verstrekt aan een samenwerkingsverband, komen in geval van samenwerkingsverbanden zonder rechtspersoonlijkheid slechts voor subsidie in aanmerking samenwerkingsverbanden:
  - a. waarvan de deelnemers natuurlijke personen of rechtspersonen, ieder met een andere eigenaar en niet in eigendom van een deelnemende natuurlijke persoon, zijn; en
  - b. die voldoen aan de concurrentieregels zoals die gelden krachtens de artikelen 206 tot en met 210 van Verordening (EU) nummer 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad.

2. Indien een aanvraag namens de deelnemers aan een samenwerkingsverband wordt ingediend bevat de aanvraag om subsidie tevens:
  - a. een door alle partijen ondertekende samenwerkingsovereenkomst van de deelnemende partijen, waarin onder meer door alle partijen wordt verklaard dat iedere partij hoofdelijk aansprakelijk is voor onverschuldigd betaalde subsidiebedragen;
  - b. de verdeling van de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financiële verplichtingen bevattende de baten en de lasten van de deelnemende partijen;
  - c. gegevens waaruit blijkt dat de penvoerder is aangewezen door de deelnemende partijen aan het samenwerkingsverband om de aanvraag om subsidie in te dienen.

3. In geval een subsidie wordt verstrekt aan een samenwerkingsverband:
  - a. berusten de verplichtingen die daaruit voortvloeien hoofdelijk op iedere deelnemer aan het samenwerkingsverband;
  - b. is de penvoerder verplicht de projectadministratie als bedoeld in artikel 1.17, onder g, te voeren;
  - c. kunnen onverschuldigd betaalde subsidiebedragen overeenkomstig artikel 4:57 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) hoofdelijk worden teruggevorderd bij iedere deelnemer aan het samenwerkingsverband. Bij terugvordering van onverschuldigd betaalde subsidiebedragen zal de penvoerder van het project als eerste worden aangesproken.

Artikel 1.7, Wijze van indienen van en vereisten aan een subsidieaanvraag

1. Een aanvraag om subsidie:

- a. wordt ingediend bij GS;
  - b. wordt ingediend met gebruikmaking van de meest recente versie van een door GS beschikbaar gesteld formulier.
2. Een aanvraag om subsidie bevat ten minste:
- a. een begroting van de kosten van de activiteit;
  - b. een toelichting op de begroting;
  - c. een financieringsplan van de kosten van de activiteit;
  - d. een opgave van subsidies of vergoedingen die voor dezelfde activiteiten bij andere bestuursorganen, private organisaties of personen zijn aangevraagd, onder vermelding van de stand van zaken daarvan;
  - e. een overzicht van inkomsten die met de uitvoeringen van de activiteit gegenereerd worden;
  - f. een projectplan waarin ten minste is opgenomen:
    - 1) de doelstellingen van het project;
    - 2) een probleemanalyse waaruit onder andere de noodzaak van het project en de ter uitvoering van het project te maken kosten blijkt;
    - 3) de wijze van uitvoering van het project;
    - 4) de wijze waarop de resultaten van het project worden getoetst;
    - 5) de verwachte realisatietermijn van het project;
    - 6) de verwachte resultaten van het project.
3. Indien de aanvraag betrekking heeft op een investering en de investering leidt naar waarschijnlijkheid tot negatieve omgevings-effecten bevat de aanvraag om subsidie een verkenning naar de mogelijke negatieve omgevingseffecten van de investering.
4. Indien de verwachte realisatietermijn van het project langer is dan één jaar, bevat de aanvraag om subsidie tevens:
- a. een meerjarenbegroting met een liquiditeitsplanning per jaar;
  - b. een overzicht in de tijd van de te onderscheiden fasen van het project.

5. Een aanvraag om subsidie van een onderneming bevat tevens een verklaring waaruit blijkt dat de onderneming geen onderneming in moeilijkheden is als bedoeld in artikel 2, veertiende lid, van Verordening (EU) 702/2014.

1.7a, Bewijsstukken

1. Als bewijsstukken van documenten die in het kader van deze regeling moeten worden ingediend worden geaccepteerd:
  - a. originele documenten;
  - b. fotokopieën van originelen;
  - c. microfiches van originelen;
  - d. elektronische versies van originelen.
2. Bewijsstukken, genoemd in lid 1 onder b tot en met d, worden slechts geaccepteerd indien de procedure, bedoeld in bijlage 1 van de Regeling Europese EZ subsidies, is gevolgd.

Artikel 1.8, Weigeringsgronden

Onverminderd het bepaalde in artikel 4:35 van de Awb, wordt een subsidie geheel of gedeeltelijk geweigerd indien:

- a. voor dezelfde activiteit op grond van hetzelfde openstellingsbesluit reeds subsidie is aangevraagd;
- b. voor dezelfde activiteiten en subsidiabele kosten op grond van enige regeling reeds subsidie is verstrekt tot het op grond van Europese verordeningen toegestane maximale subsidiepercentage of –bedrag;
- c. de activiteit niet overwegend plaatsvindt in provincie Drenthe, tenzij de activiteit of de resultaten ervan aantoonbaar ten goede komt of komen aan ingezetenen van provincie Drenthe, of de activiteit of de resultaten daarvan aantoonbaar op enigerlei wijze het belang van de provincie Drenthe dient of dienen;
- d. met de uitvoering van de activiteit, niet zijnde de uitvoering van voorbereidingshandelingen voor de uitvoering van de activiteit, is gestart voordat de aanvraag om subsidie is ingediend;
- e. in het openstellingsbesluit de benodigde nationale overheidsfinanciering als bedoeld in artikel 1.4, tweede lid, niet of niet volledig beschikbaar is gesteld en de aanvraag niet voorzien is van een bijdrageverklaring of een subsidiebeschikking voor de benodigde resterende nationale overheidsfinanciering;

- f. een aanvraag minder scoort dan het minimumaantal punten als bedoeld in artikel 1.15, derde lid, onder c;
- g. de aanvrager een onderneming in moeilijkheden is als bedoeld in artikel 2, veertiende lid 4, van Verordening (EU) 702/2014;
- h. ten aanzien van de subsidieaanvrager een uitstaand bevel tot terugvordering bestaat, volgend op een eerdere beschikking van de Commissie van de Europese Gemeenschappen waarin steun onrechtmatig en onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt is verklaard.

Artikel 1.9, Personeelskosten

1. Loonkosten worden berekend door het aantal aan het project of de investering bestede uren te vermenigvuldigen met een volgens één van de volgende methodieken berekend tarief:
  - a. een per medewerker bepaald individueel uurtarief, berekend op basis van bruto jaarloon, vermeerderd met een opslag van 43,5% voor werkgeverslasten, waarna over dat bedrag 15% aan overheadkosten wordt berekend en dat bedrag vervolgens door 1.720 uur op basis van een 40-urige werkweek wordt gedeeld;
  - b. een door de minister goedgekeurde integrale kostensystematiek als bedoeld in artikel 12, eerste lid, van het Kaderbesluit nationale EZ-subsidies
2. Personeelskosten zijn subsidiabel tot maximaal 1.720 uur per persoon per jaar bij een 40-urig dienstverband.
3. In geval van een parttime dienstverband, worden de personeelskosten per uur en het maximale aantal uur per persoon per jaar waarvoor personeelskosten subsidiabel zijn naar rato berekend.

Artikel 1.10, Kosten aankoop van gronden

1. Kosten van de aankoop van bebouwde en niet-bebouwde gronden zijn subsidiabel tot maximaal 10% van de totale subsidiabele kosten.
2. Indien de bebouwde of onbebouwde gronden zijn gelegen in verwaarloosde gebieden of voormalige industriezones, zijn de kosten van de aankoop de gronden subsidiabel tot maximaal 15% van de totale subsidiabele kosten, indien dit in een openstellingsbesluit is bepaald.
3. GS kunnen in uitzonderlijke gevallen in een openstellingsbesluit een hoger percentage vaststellen voor de aankoop van bebouwde en niet-bebouwde gronden in het kader van activiteiten ten behoeve van milieubehoud. Indien de bebouwde of niet-bebouwde gronden zijn gelegen in Natura-2000-gebieden of deel uitmaken van Kader Richtlijn Water-opgaven buiten de EHS én in het concrete geval ontbreken redelijke alternatieven om de milieudoelen te behalen, kan het subsidiepercentage, mits onderbouwd in de toekenningsbeschikking, verhoogd worden tot 30% van de totale subsidiabele kosten.

Artikel 1.11, Berekeningswijze bijdragen in natura

1. Bijdragen in natura kunnen bestaan uit werken, zaken, diensten, grond en onroerende zaken waarvoor geen door facturen of documenten met gelijkwaardige bewijskracht gestaafde contante betalingen zijn verricht.
2. Bijdragen in natura zijn subsidiabel mits:
  - a. de aan de bijdrage in natura toegekende waarde niet hoger is dan de waarde die gewoonlijk op de desbetreffende markt wordt aanvaard;
  - b. er een onafhankelijke beoordeling en verificatie van de waarde van de bijdragen in natura mogelijk is.
3. Indien de bijdrage in natura bestaat uit de verstrekking van gronden of onroerende zaken is de bijdrage, in afwijking van het tweede lid, onderdeel b, slechts subsidiabel indien de waarde is getaxeerd en gecertificeerd door een onafhankelijke gekwalificeerde deskundige of een hiertoe gemachtigde officiële instantie.
4. Bijdrage in natura in de vorm van verstrekking van gronden is subsidiabel tot maximaal de percentages genoemd in artikel 1.10.
5. Indien de bijdrage in natura bestaat uit gronden of onroerende zaken, kan een contante betaling worden gedaan met het oog op een huurovereenkomst voor een nominaal bedrag per jaar dat niet meer bedraagt dan € 1,--.
6. Indien de bijdrage in natura bestaat uit onbetaalde arbeid, is de bijdrage slechts subsidiabel indien de werkelijke arbeidstijd voor de uitvoering van de activiteit gecontroleerd kan worden.
7. De waarde van onbetaalde eigen arbeid wordt gewaardeerd op € 35,-- per uur.
8. De waarde van onbetaalde arbeid van vrijwilligers wordt gewaardeerd op € 22,-- per uur.
9. De aan een concrete actie betaalde overheidssteun die bijdragen in natura omvat is aan het einde van de concrete actie niet hoger dan de totale subsidiabele uitgaven, exclusief bijdragen in natura.

Artikel 1.12, Subsidiabele kosten

1. Kosten, afschrijvingskosten en bijdragen in natura komen slechts voor subsidie in aanmerking
2. Indien in het openstellingsbesluit bepaald komen, in afwijking van het eerste lid voorbereidingskosten ook voor subsidie in aanmerking indien zij gemaakt zijn binnen één jaar of een in het openstellingsbesluit vastgelegde termijn voordat de aanvraag om subsidie is ingediend.

3. De voorbereidingskosten kunnen uitsluitend bestaan uit:
- a. De voorbereidingskosten kunnen uitsluitend bestaan uit:
  - b. kosten van architecten, ingenieurs en adviseurs;
  - c. kosten van adviezen over duurzaamheid op milieu- en economisch gebied;
  - d. kosten van haalbaarheidsstudies;
  - e. personeelskosten of inbreng eigen arbeid, voor zover deze kosten betrekking hebben op werkzaamheden zoals bedoeld onder de leden a, b en c van dit artikel.

Artikel 1.13, Niet-subsidiabele kosten

1. Subsidie wordt in ieder geval niet verstrekt voor de volgende kosten:
- a. kosten die niet aantoonbaar rechtstreeks aan de activiteit waarop de subsidie betrekking heeft zijn toe te rekenen;
  - b. kosten die reeds uit andere hoofde zijn gesubsidieerd tot het op grond van Europese verordeningen toegestane maximale subsidiepercentage of –bedrag;
  - c. kosten van rente, debetrente, bankdiensten, financieringen, gerechtelijke procedures, kosten van juridische advisering of bijstand ten behoeve van gerechtelijke procedures, boetes en sancties;
  - d. vervangingsinvesteringen;
  - e. legeskosten, tenzij deze kosten expliciet subsidiabel gesteld worden;
  - f. reguliere investeringen in de onderneming van de subsidieontvanger;
  - g. kosten voor de vervaardiging van producten die melk en zuivelproducten imiteren of vervangen;
  - h. verrekenbare of compensabele btw;
  - i. kosten die naar het oordeel van GS niet voldoen aan de vereisten van goed financieel beheer als bedoeld in artikel 30 van VO 966/2012 (Financieel Reglement);
  - j. winstopslagen binnen een samenwerkingsverband.

2. Indien de activiteit betrekking heeft op een investering in de landbouw wordt eveneens geen subsidie verstrekt voor de aankoop van:
  - a. landbouwproductierechten;
  - b. betalingsrechten;
  - c. dieren;
  - e. zaai- en pootgoed van eenjarige gewassen alsmede het planten daarvan.

Artikel 1.14, Adviescommissie

1. GS kunnen één of meer adviescommissies instellen.
2. GS kunnen bepalen dat aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen worden voorgelegd aan een adviescommissie.

Artikel 1.15, Honorering subsidieaanvragen

1. GS verdelen het beschikbare subsidiebedrag op basis van:
  - a. rangschikking op basis van selectiecriteria;
  - b. rangschikking op basis van een investeringslijst;
  - c. een geografisch criterium;
2. Aanvragen worden gehonoreerd op volgorde van de rangschikking.
3. Indien de aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen worden gerangschikt op basis van selectiecriteria, stellen GS in een openstellingsbesluit vast:
  - a. de wegingsfactor per selectie criterium;
  - b. het minimaal en maximaal te behalen aantal punten per selectie criterium;
  - c. het minimum aantal punten dat een aanvraag op basis van de selectiecriteria moet behalen om voor subsidie in aanmerking te komen.

Het aantal punten van een aanvraag wordt bepaald door toepassing van alle in het openstellingsbesluit vermelde selectiecriteria met de aangegeven weging van die criteria.

4. GS stellen een procedure vast voor de honorering van aanvragen voor subsidie die op gelijke plaats zijn gerangschikt en als bij honorering van die aanvragen het subsidieplafond wordt overschreden.

Artikel 1.16, Beslistermijn

GS beslissen binnen 22 weken na afloop van de periode waarbinnen een aanvraag om subsidie ontvangen moet zijn.

Artikel 1.17, Verplichtingen

1. De subsidieontvanger is verplicht:
  - a. de voorschriften uit de Aanbestedingswet in acht te nemen indien de subsidieontvanger aanbestedingsplichtig is op grond van de Aanbestedingswet;
  - b. te voldoen aan de communicatieverplichtingen zoals omschreven in Uitvoeringsverordening (EU) nummer 808/2014 van de Commissie van 17 juli 2014 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) nummer 1305/2013;
  - c. in geval van investeringen de investering op het moment van indiening van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie gebruiksklaar te hebben;
  - d. een investering gedurende vijf jaar gebruiksklaar in stand te houden, indien de activiteit een investering in infrastructuur of een productieve investering omvat;
  - e. binnen twee maanden na ontvangst van de subsidiebeschikking te starten met de uitvoering van de activiteit als beschreven in het projectplan, tenzij in het openstellingsbesluit of in de beschikking tot subsidieverlening anders is bepaald;
  - f. een administratie te voeren die te allen tijde de informatie bevat die nodig is voor een juist inzicht in de realisatie van de gesubsidieerde activiteiten en voor een juiste subsidieverstrekking, hetgeen inhoudt dat alle inkomsten en uitgaven in de administratie zijn vastgelegd met de onderliggende bewijsstukken:
    - i. 1° een sluitende urenadministratie;
    - ii. 2° een deugdelijk en volledig inkoopdossier;
    - iii. 3° bewijsstukken, als onderdeel van de administratie aanwezig zijn ten name van de subsidieontvanger en dat daaruit de aard van de geleverde zaken en diensten duidelijk blijkt;
  - g. de administratie en de daartoe behorende bescheiden te bewaren tot 31 december 2028;

- h. eenmaal per jaar een verslag omtrent de voortgang van de activiteiten in te dienen, tenzij in de beschikking tot subsidieverlening anders is bepaald;
  - i. de subsidieverstrekker onverwijld schriftelijk mee te delen indien de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht;
  - j. de subsidieverstrekker onverwijld schriftelijk mee te delen indien niet, niet tijdig of niet geheel zal worden voldaan aan de verplichtingen die aan de subsidie verbonden zijn;
  - k. medewerking te verlenen aan met het toezicht op deze verordening belaste toezichthouders;
  - l. om vervreemding van de onderneming waaraan subsidie is verstrekt of grond waarop een activiteit waarvoor subsidie is verstrekt betrekking heeft, zo spoedig als mogelijk maar uiterlijk de dag van daadwerkelijke vervreemding bij de subsidieverstrekker te melden.
2. Een verslag omtrent de voortgang van de activiteiten als bedoeld in het eerste lid, onder h, bevat ten minste:
- a. de uitgevoerde activiteiten;
  - b. de eventuele afwijkingen van het projectplan, alsmede de oorzaak daarvan;
  - c. de mate waarin de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan de in het projectplan beschreven doelstellingen;
  - d. de activiteiten die in het komende jaar uitgevoerd zullen worden;
  - e. de eventuele maatregelen die genomen worden om een eventuele achterstand in te lopen;
  - f. de financiële voortgang waarin ten minste is opgenomen:
    - 1) een actueel kostenoverzicht in relatie tot de begroting;
    - 2) een financieringsoverzicht alsmede een overzicht van toegezegde financiering van derden;
    - 3) de financiële planning voor de resterende looptijd van de activiteit.

Artikel 1.18, Niet-doelgebonden verplichtingen

GS kunnen in de subsidiebeschikking aan een subsidieontvanger verplichtingen als bedoeld in artikel 4:39 van de Awb opleggen.

Artikel 1.19, Verrekening vermogensvoordeel

1. In de gevallen als bedoeld in artikel 4:41, tweede lid, van de Awb, kunnen GS bepalen dat de subsidieontvanger een vergoeding verschuldigd is.
2. De hoogte van de vergoeding is het gedeelte van de waarde van het vermogen van de subsidieontvanger, dat evenredig is aan het gedeelte van zijn totale inkomsten dat gedurende de laatste tien jaar de subsidie is geweest. Bij de bepaling van de waarde van de vermogensbestanddelen wordt uitgegaan van hun waarde op het tijdstip waarop de vergoeding verschuldigd wordt, met dien verstande dat bij verlies of beschadiging van zaken wordt uitgegaan van het bedrag dat als schadevergoeding door de subsidieontvanger is ontvangen.
3. De waarde van de onroerende zaken wordt bepaald op basis van hun waarde in het economisch verkeer, vastgesteld door een onafhankelijke deskundige, die daartoe door GS in overleg met de subsidieontvanger wordt aangewezen.
4. De waarde van roerende zaken wordt bepaald op basis van hun boekwaarde, geldmiddelen, waaronder begrepen de banksaldi, worden gewaardeerd op hun nominale waarde.

Artikel 1.20, Verrekening netto-inkomsten gedurende uitvoering

Indien de subsidie betrekking heeft op paragraaf 1, 7 of 8 van Hoofdstuk 2, of op Hoofdstuk 3, worden netto-inkomsten die tijdens de uitvoering van de activiteit gegenereerd worden, als bedoeld in artikel 65, lid 8, van Vo (EU) 1303/2013, in mindering gebracht op de subsidiabele kosten.

Artikel 1.21, Verrekening netto-inkomsten na uitvoering

Indien de subsidie betrekking heeft op paragraaf 1, 7 of 8 van Hoofdstuk 2, of op Hoofdstuk 3, worden netto-inkomsten die na de uitvoering van de activiteit gegenereerd worden, als bedoeld in artikel 61 van de Vo (EU) 1303/2013 overeenkomstig genoemd artikel in mindering gebracht op de subsidiabele kosten.

Artikel 1.22, Verlaging in verband met het niet voldoen aan de verplichting tot instandhouding van een investering in infrastructuur of een productieve investering

1. Indien de subsidie betrekking heeft op een investering in infrastructuur of op een productieve investering, verlagen GS de vastgestelde subsidie indien binnen vijf jaar na vaststelling van de subsidie:
  - a. de productieactiviteit wordt beëindigt of wordt verplaatst naar een locatie buiten het grondgebied van het in de Europese Unie gelegen deel van het Koninkrijk der Nederlanden of;
  - b. een verandering in de eigendom van een infrastructuurvoorziening plaatsvindt waardoor een onderneming of een overheidsinstantie een onrechtmatig voordeel behaalt of;
  - c. een substantiële verandering in de aard, de doelstellingen of de uitvoeringsvoorwaarden plaatsvindt waardoor de oorspronkelijke

doelstelling of doelstellingen van de investering of investeringen worden ondermijnd.

2. De verlaging van de subsidie wordt naar rato berekend op basis van de periode waarvoor niet aan de vereisten wordt voldaan.
3. Het eerste lid is niet van toepassing indien de productiecapaciteit wordt beëindigd wegens een niet-frauduleus faillissement.
4. De in het eerste lid genoemde termijn van vijf jaar kan worden verkort tot drie jaar bij behoud van investeringen of door het mkb gecreëerde banen.

Artikel 1.23, Bevoorschotting op basis van realisatie (tussentijdse betalingen)

1. GS kunnen op aanvraag voorschotten op basis van realisatie verlenen.
2. Het voorschot wordt verleend op basis van werkelijke kosten en betalingen.
3. Een aanvraag om een voorschot bevat tenminste facturen en betaalbewijzen, een verslag omtrent de voortgang als bedoeld in artikel 1.17, sub i, en, voor zover van toepassing:
  - a. bewijsstukken inzake de gemaakte personeelskosten;
  - b. bewijsstukken inzake geleverde inbreng in natura;
  - c. bewijsstukken inzake afschrijvingskosten.
4. De aanvraag om een voorschot heeft betrekking op minimaal 25% van de verleende subsidie of minimaal € 50.000,--. Bij projecten onder Hoofdstuk 3 heeft de aanvraag om een voorschot betrekking op minimaal 25% van de verleende subsidie of minimaal € 25.000,--.
5. GS beslissen binnen dertien weken op een aanvraag om een voorschot.

Artikel 1.24, Verlagen voorschot (sanctie)

1. GS stellen bij een verzoek om een voorschot als bedoeld in artikel 1.23 vast welk bedrag op grond van deze regeling, het openstellingsbesluit of de beschikking tot subsidieverlening kan worden verstrekt.
2. Indien het gevraagde bedrag aan voorschot meer dan 10% hoger is dan het onder het eerste lid berekende bedrag, wordt het onder het eerste lid berekende bedrag verlaagd.
3. De verlaging is gelijk aan het verschil tussen het gevraagde bedrag aan voorschot en het onder het eerste lid berekende bedrag.

4. Het voorschot wordt maximaal verlaagd tot nihil.
5. Het voorschot wordt niet verlaagd indien de subsidieontvanger aantoont dat het verzoek om voorschot buiten zijn schuld om facturen, betaalbewijzen of bewijsstukken bevat van kosten die niet subsidiabel zijn of indien GS anderszins van oordeel zijn dat de betrokken begunstigde geen schuld treft.

Artikel 1.25, Voorschotten vooruitlopend op realisatie

1. Indien dit in een openstelling is bepaald, kunnen GS op verzoek voorschotten vooruitlopend op realisatie verlenen.
2. Een voorschot vooruitlopend op realisatie kan slechts worden verleend indien er sprake is van investeringsgerelateerde steun of subsidie op grond van paragraaf 3.4.
3. GS kunnen een voorschot verlenen voordat kosten zijn gemaakt en betaald door subsidieverkrijger, indien er een bankgarantie of een gelijkwaardige garantie voor 100% van het voorschot is gesteld.
4. Een door een overheidsinstantie ter beschikking gestelde garantiefaciliteit wordt beschouwd als gelijkwaardig aan de in het derde lid bedoelde garantie, indien de instantie zich ertoe verbindt het door die garantie gedekte bedrag te betalen wanneer er geen recht op betaling van het voorschot wordt vastgesteld.
5. Een voorschot kan maximaal 50% van de oorspronkelijk verleende subsidie bedragen.
6. GS beslissen binnen dertien weken op een verzoek om een voorschot.

Artikel 1.26, Wijzigingsverzoeken

1. GS kunnen op verzoek de beschikking tot subsidieverlening wijzigen.
2. Een wijzigingsverzoek kan niet worden gehonoreerd indien de wijziging:
  - a. leidt tot een activiteit die op grond van het openstellingsbesluit niet subsidiabel is;
  - b. leidt tot een lager behaald aantal punten op basis van de selectiecriteria dan het minimum aantal punten om voor subsidie in aanmerking te komen;
  - c. zou leiden tot een lagere plaats op de prioriteitenlijst dan de plaats waarop het subsidieplafond is bereikt.

Artikel 1.27, Subsidievaststelling

1. Subsidieontvanger is verplicht de aanvraag tot subsidievaststelling binnen drie jaar na datum subsidiebeschikking of, indien dat eerder is, uiterlijk op 1 april 2023 in te dienen, tenzij in de beschikking tot subsidieverlening anders is bepaald.
2. De aanvraag om vaststelling bevat ten minste:
  - a. een inhoudelijk en financieel verslag;
  - b. facturen en betaalbewijzen.
3. Bij een aanvraag tot subsidievaststelling wordt mededeling gedaan van alle aan het project gelieerde inkomsten, waaronder mede begrepen eventueel toegekende andere subsidies die op de gesubsidieerde activiteit of activiteiten betrekking hebben.
4. Bij de rekening en verantwoording, bedoeld in artikel 4:45, tweede lid, van de Awb, maakt de subsidieontvanger een onderverdeling naar de onderscheiden subsidiabele kosten.
5. Het inhoudelijk verslag bevat ten minste:
  - a. een beschrijving van de activiteiten die in het kader van het project zijn verricht;
  - b. een evaluatie van de mate waarin de activiteiten hebben bijgedragen aan de doelstellingen, omschreven in het projectplan dat onderdeel vormt van de beschikking tot subsidieverlening;
  - c. de kennis en informatie die met het project zijn opgedaan; en
  - d. de wijze waarop de kennis en informatie, bedoeld in onderdeel c, openbaar is of zal worden gemaakt, in geval is bepaald dat openbaarmaking plaatsvindt.
6. GS beslissen binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling.
7. Indien de aanvraag tot vaststelling tevens een verzoek om uitbetaling van de subsidie op basis van facturen en betaalbewijzen, gemaakte personeelskosten of geleverde inbreng in natura bevat, is artikel 1.24 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 1.28, Wettelijke rente bij terugvordering

Indien toepassing wordt gegeven aan artikel 4:57 van de Awb, worden terug te vorderen bedragen vermeerderd met de wettelijke rente. De rente wordt berekend over de periode die verstrijkt tussen de in de terugvorderingsopdracht voor de begunstigde vastgestelde betalingstermijn, die niet meer dan zestig dagen mag bedragen, en de datum van de terugbetaling dan wel verrekening.

Artikel 1.29, Verlagingen

1. GS verlagen de verleende of vastgestelde subsidie indien er onregelmatigheden zijn geconstateerd bij de uitvoering van controles als bedoeld in artikelen 48 en 49 van de Uitvoeringsverordening (EU) nummer 809/2014 van de Commissie van 17 juli 2014 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) nummer 1306/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft het geïntegreerd beheers- en controlesysteem, plattelandontwikkelingsmaatregelen en de randvoorwaarden.

2. Onder onregelmatigheid wordt elke inbreuk op het Gemeenschapsrecht verstaan die bestaat uit een handeling of een nalaten van een subsidieontvanger waardoor de algemene begroting van de Gemeenschappen of de door de Gemeenschappen beheerde begrotingen worden of zouden kunnen benadeeld, hetzij door de vermindering of het achterwege blijven van ontvangsten uit de eigen middelen, die rechtstreeks voor rekening van de Gemeenschappen worden geïnd, hetzij door een onverschuldigde uitgave.

Hoofdstuk 2, Maatregelen

Paragraaf 1, Trainingen, workshops, ondernemerscoaching en demonstraties

Artikel 2.1.1, Subsidiabele activiteit

1. Subsidie kan worden verstrekt voor demonstraties en het verzorgen van trainingen, workshops en coaching aan een groep van landbouwondernemers.
2. De activiteiten hebben als doel het informeren over innovaties en modernisering, en de toepassing ervan te bevorderen rond een of meerdere van de volgende thema's:
  - a. verschuiving van de bestaande kostenreductiestrategie naar een meerwaarde strategie, met nieuwe marktconcepten, nieuwe verdienmodellen of meerwaardecreatie;
  - b. beter beheer van productierisico's, versterking van de positie van de primaire producent in de handelsketen of het verminderen van marktfalen;
  - c. maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop, met als resultaat een vermindering van de emissie van milieubelastende stoffen naar bodem, lucht en grond- en oppervlaktewater en minder uitputting van hulpbronnen en grondstoffen;
  - d. klimaatmitigatie;
  - e. klimaatadaptatie;
  - f. verbetering van dierenwelzijn of diergezondheid en verminderd risico voor de volksgezondheid bij de interactie tussen mens en dier;
  - g. behoud en versterking van de biodiversiteit en de omgevingskwaliteit.

3. Onverminderd het bepaalde in artikel 1.3, derde lid kunnen GS in een openstellingsbesluit nadere regels stellen omtrent:
  - a. de doelgroep;
  - b. het minimale aantal deelnemende landbouwers;
  - c. een maximumbedrag dat per deelnemer zal worden vergoed.

Artikel 2.1.2, Aanvrager

Subsidie wordt verstrekt aan degene die de opleiding of andere vorm van kennisoverdracht of voorlichting levert.

Artikel 2.1.3, Aanvraag

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 1.7 bevat de aanvraag om subsidie een omschrijving van de organisatie waaruit blijkt dat de organisatie beschikt over voldoende gekwalificeerd en getraind personeel om de activiteit uit te voeren.
2. Indien het voornemen is om voor deelname aan een kennisoverdrachtsactiviteit bij de deelnemers een bijdrage in rekening te brengen, dient dit inzichtelijk gemaakt te worden bij de subsidieaanvraag.

Artikel 2.1.4, Subsidiabele kosten

Subsidie wordt verstrekt voor de volgende kosten:

1.
  - a. personeelskosten van bij de uitvoering van de activiteit betrokkenen, voor de uren die aantoonbaar ten behoeve van het project zijn gemaakt;
  - b. kosten en reiskosten van procesbegeleiders en adviseurs;
  - c. materiaalkosten;
  - d. huur van ruimten en gebruik bijbehorende faciliteiten;
  - e. kosten van drukwerk, mailings en de inrichting van websites gekoppeld aan de activiteit;
  - f. kosten van afschrijving, huur of lease voor fysieke investeringen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van een demonstratieactiviteit;
  - g. bijdrage(n) in natura.
2. De subsidiabiliteit van bijdragen in natura kan in een openstellingsbesluit worden beperkt.

Artikel 2.1.5, Niet-subsidiabele kosten

Onverminderd het bepaalde in artikel 1.13 zijn de navolgende kosten niet subsidiabel:

- a. kosten voor de ontwikkeling van nieuwe kennis;
- b. kosten voor cursussen of stages die deel uitmaken van normale programma's of leergangen van het reguliere onderwijs;
- c. inbreng van eigen uren door landbouwers om aan de kennisoverdrachtsactiviteit deel te nemen.

Artikel 2.1.6, Hoogte subsidie

1. De subsidie bedraagt 60% van de subsidiabele kosten voor de thema's zoals benoemd onder artikel 2.1.1, tweede lid, aanhef en onder a, b en e.
2. De subsidie bedraagt 80% van de subsidiabele kosten voor de thema's zoals benoemd onder artikel 2.1.1, tweede lid, aanhef en onder c, d, f en g.
3. Indien er bij een subsidieaanvraag sprake is van een combinatie van thema's, als benoemd onder artikel 2.1.1, tweede lid, geldt het percentage van het thema met het laagste subsidiepercentage zoals bepaald in het eerste en tweede lid van dit artikel.

Artikel 2.1.7, Rangschikking

1. Indien de aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen, gerangschikt worden op basis van selectiecriteria, worden de aanvragen gerangschikt op basis van de volgende criteria:
  - a. kosteneffectiviteit
  - b. haalbaarheid/kans op succes
  - c. mate van effectiviteit van de activiteit
2. GS kunnen tevens de mate van innovativiteit als selectie criterium hanteren.
3. Voor ieder van de in het 1e of 2e lid bedoelde criteria kunnen 1 tot en met 4 punten worden behaald.
4. De criteria hebben de volgende wegingsfactoren:
  - a. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder a, heeft een wegingsfactor 2;

- b. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder b, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  - c. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder c, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  - d. het criterium bedoeld in het tweede lid, onder a, heeft een wegingsfactor 1;
5. Indien een aanvraag minder dan 55% van het totaal aantal te behalen punten behaalt, wordt de aanvraag niet gehonoreerd.

Artikel 2.1.8, Verplichting

Indien een prijs moet worden betaald om de kennisoverdrachtsactiviteit te kunnen bezoeken of aan de kennisoverdrachtsactiviteit deel te nemen, dient hiervan melding te worden gemaakt in de subsidieaanvraag.

Paragraaf 2, Fysieke investeringen voor innovatie en modernisering van agrarische ondernemingen

Artikel 2.2.1, Subsidiabele activiteit

1. Subsidie kan worden verstrekt voor fysieke investeringen:
  - a. die nodig zijn voor het ontwikkelen, beproeven of demonstreren van innovaties in agrarische ondernemingen;
  - b. voor de bredere uitrol van innovaties binnen de agrarische sector.
2. Subsidie wordt uitsluitend verstrekt indien de activiteit betrekking heeft op ten minste een van de volgende thema's:
  - a. verschuiving van de bestaande kostenreductiestrategie naar een meerwaardestrategie, met nieuwe marktconcepten, nieuwe verdienmodellen, meerwaardecreatie;
  - b. beter beheer van productierisico's, versterking van de positie van de primaire producent in de handelsketen, verminderen van marktfalen;
  - c. maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop, met als resultaat een emissievermindering van milieubelastende stoffen naar bodem, lucht en grond- en oppervlaktewater (zoals broeikasgassen, ammoniak, nutriënten en bestrijdingsmiddelen) en minder uitputting van hulpbronnen en grondstoffen (zoals water, fosfaat en bodemvruchtbaarheid);

- d. klimaatmitigatie (vermindering van de uitstoot van broeikasgassen door een zuiniger energiegebruik, reductie van het gebruik van fossiele energie door omschakeling op hernieuwbare energie, productie van hernieuwbare energie);
- e. klimaatadaptatie (door het tegengaan van dan wel het verminderen van de effecten van grotere watertekorten en -overschotten en toenemende verzilting);
- f. verbetering van dierenwelzijn/diergezondheid en verminderd risico voor de volksgezondheid bij de interactie tussen mens en dier;
- g. behoud en versterking van biodiversiteit en omgevingskwaliteit.

Artikel 2.2.2, Aanvrager

Subsidie wordt verstrekt aan landbouwers.

Artikel 2.2.3, Subsidiabele kosten

1. Subsidie wordt verstrekt voor de volgende kosten:
  - a. de kosten van de bouw of verbetering, dan wel verwerving of leasing van onroerende zaken;
  - b. de kosten van de koop of huurkoop van nieuwe machines en installaties tot maximaal de marktwaarde van de activa;
  - c. kosten van adviseurs, architecten en ingenieurs;
  - d. de kosten van adviezen duurzaamheid op milieu en economisch gebied;
  - e. de kosten van haalbaarheidsstudies.
2. In aanvulling op het eerste lid kunnen GS bepalen dat ook subsidie kan worden verstrekt voor:
  - a. de kosten van verwerving of ontwikkeling van computersoftware;
  - b. de kosten van verwerving van octrooien, licenties, auteursrechten en merken;
  - c. personeelskosten;
  - d. bijdragen in natura;

- e. de kosten van tweedehands zaken tot maximaal de marktwaarde van de activa;
- f. afschrijvingskosten zoals bedoeld in artikel 69, lid 2 van Verordening (EU) nummer 1303/2013;
- g. niet-verrekenbare of niet compensabele btw.

Artikel 2.2.4, Hoogte subsidie

De subsidie bedraagt 40% van de subsidiabele kosten.

Artikel 2.2.5, Rangschikking

1. Indien de aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen, gerangschikt worden op basis van selectiecriteria, worden de aanvragen gerangschikt op basis van de volgende criteria:
  - a. kosteneffectiviteit
  - b. haalbaarheid/kans op succes
  - c. mate van effectiviteit van de activiteit
2. Voor ieder van de in het 1e lid bedoelde criteria kunnen 1 tot en met 4 punten worden behaald.
3. De criteria hebben de volgende wegingsfactoren:
  - a. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder a, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  - b. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder b, heeft een wegingsfactor 1 of 2;
  - c. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder c, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  - d. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder d, heeft een wegingsfactor 1 of 2;
4. Indien een aanvraag minder dan 55% van het totaal aantal te behalen punten behaalt, wordt de aanvraag niet gehonoreerd.

Paragraaf 3, Fysieke investeringen in verduurzaming van agrarische ondernemingen van jonge landbouwers

Artikel 2.3.1, Lijst van investeringen

In aanvulling op artikel 1.3 stellen GS een lijst op van fysieke investeringen, gericht op verduurzaming van landbouwbedrijven. Deze lijst bevat geen investeringen die alleen of hoofdzakelijk gericht zijn op de verbetering van de rentabiliteit van een landbouwbedrijf.

Artikel 2.3.2, Activiteiten

1. Subsidie kan worden verstrekt voor investeringen die zijn opgenomen in de lijst als bedoeld in artikel 2.3.1.
2. In aanvulling op artikel 1.3 kunnen GS in een openstellingsbesluit het aantal investeringen waarop een aanvraag voor subsidie betrekking heeft, beperken.
3. Indien de fysieke investering een onroerende zaak betreft, wordt uitsluitend subsidie verstrekt indien:
  - a. de investering op de grond van het landbouwbedrijf van de subsidieontvanger plaatsvindt of
  - b. er voor de investering het recht van opstal is verleend indien een derde eigenaar is van de grond waarop de investering plaatsvindt.

Artikel 2.3.3, Begunstigden

1. Subsidie wordt verstrekt aan jonge landbouwers .
2. Een jonge landbouwer is een persoon die bij het indienen van de aanvraag om subsidie niet ouder is dan veertig jaar, een erkende landbouwkundige opleiding of een gelijkwaardige opleiding afgerond heeft of over ten minste drie jaar werkervaring op een landbouwbedrijf beschikt en die:
  - a. zich voor het eerst als bedrijfshoofd op dat landbouwbedrijf vestigt; en
  - b. hetzij alleen hetzij gezamenlijk met andere landbouwers daadwerkelijke, langdurige zeggenschap over het landbouwbedrijf heeft wat betreft de beslissingen die op het gebied van het beheer, de voordelen en de financiële risico's worden genomen.
3. Van daadwerkelijke, langdurige zeggenschap, als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, is sprake als de jonge landbouwer:
  - a. op basis van de statuten of een schriftelijke door alle maten of vennoten ondertekende overeenkomst ten minste een blokkerende zeggenschap heeft ter zake van ondernemingsbeslissingen met een financieel belang van meer dan € 25.000,- en
  - b. ten minste mede belast is met de dagelijkse bedrijfsvoering.

4. Van daadwerkelijke, langdurige zeggenschap als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, is geen sprake indien:
  - a. de jonge landbouwer een commanditaire vennoot van het desbetreffende landbouwbedrijf is of
  - b. de schriftelijke overeenkomst, als bedoeld in het derde lid, onderdeel a, door elk der partijen eenzijdig kan worden opgezegd.

5. Indien de investering waarvoor subsidie wordt gevraagd wordt gedaan om te voldoen aan de normen van de EU voor landbouwproductie, wordt in afwijking van het eerste lid subsidie verstrekt aan jonge landbouwers die zich voor het eerst als bedrijfshoofd op een landbouwbedrijf vestigen, uiterlijk 24 maanden na de datum waarop de betrokken landbouwer zich als bedrijfshoofd heeft gevestigd.

Artikel 2.3.4, Aanvraag

1. In aanvulling op artikel 1.7, tweede lid, bevat de aanvraag om subsidie:
  - a. de gemaakte keuze voor de wijze waarop de subsidie berekend wordt;
  - b. KVK-nummer van het landbouwbedrijf;
  - c. de notariële akte van overdracht van aandelen of van de oprichting van de bv en het aandelenregister of de door alle maten getekende maatschapsakte met vermelding van alle maten;
  - d. een projectplan als bedoeld in artikel 1.7, tweede lid, onder f, waarin opgenomen een beschrijving van de investeringen per categorie waaruit blijkt dat de desbetreffende investering voldoet aan de omschrijving van de categorie genoemd in de lijst.

2. Indien de subsidieaanvrager kiest voor de berekening van de subsidie op basis van de verdeling van het eigen vermogen van het landbouwbedrijf onder de verschillende bedrijfshoofden, bevat de aanvraag om subsidie tevens een controleverklaring.

3. GS kunnen in aanvulling op artikel 1.3 nadere regels stellen omtrent de in het tweede lid bedoelde controleverklaring.

Artikel 2.3.5, Weigeringsgronden

Onverminderd het bepaalde in artikel 1.8 wordt subsidie geweigerd indien er op grond van deze paragraaf reeds subsidie is verstrekt voor het landbouwbedrijf of er op grond van hoofdstuk 2, titel 6, paragraaf 2, van de Regeling LNV subsidies of de Subsidieregeling jonge Agrariërs van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit reeds een subsidie is verstrekt aan de aanvrager.

Artikel 2.3.6, Subsidiabele kosten

1. Subsidie voor wordt verstrekt voor:
  - a. de kosten van de bouw, verbetering, verwerving of leasing van onroerende zaken;
  - b. de kosten van de koop of huurkoop van nieuwe machines en installaties tot maximaal de marktwaarde van de activa;
  - c. de kosten van architecten en ingenieurs;
  - d. de koste van adviseurs duurzaamheid op milieu en economisch gebied;
  - e. de kosten van haalbaarheidsstudies.
2. In aanvulling op het eerste lid kunnen GS bepalen dat ook subsidie kan worden verstrekt voor:
  - a. de kosten van verwerving of ontwikkeling van computersoftware;
  - b. de kosten van verwerving van octrooien, licenties, auteursrechten en merken;
  - c. bijdragen in natura;
  - d. niet-verrekenbare btw of niet compensabele btw;
  - e. personeelskosten.

Artikel 2.3.7, Hoogte subsidie

1. De subsidie bedraagt 30% van de subsidiabele kosten indien het landbouwbedrijf volledig bestaat uit jonge landbouwers.
2. Indien er naast jonge landbouwers ook niet-jonge landbouwers bedrijfshoofd zijn in het landbouwbedrijf wordt de subsidie bedoeld in het eerste lid verlaagd met 20% per niet- jonge landbouwer. De verlaging bedraagt maximaal 80%.
3. Indien de subsidieaanvrager kiest voor de berekening van de subsidie op basis van de verdeling van het eigen vermogen van het landbouwbedrijf, bedraagt de subsidie, in afwijking van het eerste lid , 30% van de subsidiabele kosten vermenigvuldigd met het percentage eigen vermogen van het landbouwbedrijf dat in eigendom is van jonge landbouwers.
4. De subsidie bedraagt maximaal € 20.000,-.

5. Indien toepassing van dit artikel ertoe leidt dat de subsidie minder bedraagt dan € 10.000,- wordt de subsidie niet verstrekt.
6. In aanvulling op artikel 1.3 kunnen GS in een openstellingsbesluit een minimum bedrag per investering vaststellen.

Artikel 2.3.8, Rangschikking

1. GS stellen per fysieke investering op de lijst als bedoeld in artikel 2.3.1 een puntenaantal vast.
2. GS hanteren het puntenaantal als bedoeld in het eerste lid voor de rangschikking als bedoeld in artikel 1.15.
3. Voor de rangschikking als bedoeld in artikel 1.15 kunnen GS tevens de bijdrage aan een in een openstellingsbesluit nader omschreven beleidsdoel hanteren.
4. Indien twee of meer aanvragen een gelijk aantal punten hebben verkregen en hun plaats in de rangschikking is zodanig dat de som van de toe te kennen maximale subsidiebedragen het subsidieplafond overstijgt, wordt door middel van loting bepaald welke aanvraag als eerste wordt gehonoreerd.

Paragraaf 4, Investerings in infrastructuur voor de ontwikkeling, modernisering of aanpassing van landbouwbedrijven

Artikel 2.4.1, Subsidiabele activiteit

Subsidie kan worden verstrekt voor:

- a. de verbetering van de verkavelingsstructuur van landbouwbedrijven;
- b. de verplaatsing van landbouwondernemingen gericht op verbetering van de landbouwinfrastructuur.

Artikel 2.4.2, Aanvrager

Subsidie voor activiteiten als bedoeld in artikel 2.4.1, onderdeel a en b, wordt verstrekt aan:

- a. landbouwers;
- b. grondeigenaren die geen landbouwer zijn;
- c. pachters;

- d. stichtingen voor kavelruil;
- e. landbouworganisaties;
- f. provincies;
- g. waterschappen;
- h. gemeenten;
- i. natuur- en landschapsorganisaties;
- j. bestuurscommissies.

Artikel 2.4.3, Subsidiabele kosten verbetering van de verkavelingsstructuur

Subsidie voor activiteiten als bedoeld in artikel 2.4.1, onderdeel a, wordt verstrekt voor:

- a. proceskosten verkaveling;
- b. procedurekosten verkaveling;
- c. investeringen om kavels beter bewerkbaar en bereikbaar te maken;
- d. investeringen ten behoeve van inpassingsmaatregelen.

Artikel 2.4.4, Subsidiabele kosten verplaatsing van landbouwbedrijven

Subsidie voor activiteiten als bedoeld in artikel 2.4.1, onderdeel b, wordt verstrekt voor:

- a. procedurekosten bedrijfsverplaatsing;
- b. investeringen op de nieuwe bedrijfslocatie;
- c. investeringen om kavels beter bereikbaar te maken;
- d. investeringen ten behoeve van inpassingsmaatregelen.

Artikel 2.4.5, Subsidiabele kosten van investeringen

De kosten van investeringen voor verbetering van de verkavelingsstructuur of verplaatsing van landbouwbedrijven kunnen bestaan uit:

- a. de kosten van de bouw, verbetering, verwerving of leasing van onroerende zaken;
- b. de kosten van de koop of huurkoop van nieuwe machines en installaties tot maximaal de marktwaarde van de activa;
- c. tweedehands installatiezaken, indien noodzakelijk voor het project en voor zover de kosten aantoonbaar de marktwaarde niet overstijgen;
- d. bijdragen in natura;
- e. algemene kosten met betrekking tot investeringen;
- f. plan- en advieskosten;
- g. leges voor vergunningen en procedures;
- h. haalbaarheidsstudies;
- i. personeelskosten.

Artikel 2.4.6, Hoogte subsidie verbetering verkavelingsstructuur van landbouwbedrijven

De subsidie voor kosten als bedoeld in artikel 2.4.3 bedraagt:

- a. 100% van de subsidiabele kosten van investeringen ten behoeve van inpassingsmaatregelen;
- b. 40% van de subsidiabele kosten van investeringen ten behoeve van een betere bereikbaarheid en bewerkbaarheid van kavels.

Artikel 2.4.7, Hoogte subsidie verplaatsing van landbouwbedrijven

De subsidie voor kosten als bedoeld in artikel 2.4.4 bedraagt:

- a. 100% van de subsidiabele kosten ten behoeve van een bedrijfsverplaatsing, voor zover dit niet leidt tot een verhoging van de productiecapaciteit, de waarde of rentabiliteit van de onderneming;
- b. 40% van de subsidiabele kosten ten behoeve van een bedrijfsverplaatsing, voor zover dit leidt tot een verhoging van de productiecapaciteit, de waarde of rentabiliteit van de onderneming.

Artikel 2.4.8, Hoogte subsidie voor juridische en algemene kosten in het kader van verbetering verkavelingsstructuur of verplaatsing van landbouwbedrijven

De subsidie voor juridische en algemene kosten bedoeld in artikel 2.4.3., onder a en b, en in artikel 2.4.4, onder a, bedraagt 100% van de subsidiabele kosten.

Artikel 2.4.9, Rangschikking

1. Indien de aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen, gerangschikt worden op basis van selectiecriteria, worden de aanvragen gerangschikt op basis van de volgende criteria:
  - a. kosteneffectiviteit
  - b. haalbaarheid/kans op succes
  - c. mate van effectiviteit van de activiteit
  - d. urgentie
2. Voor ieder van de in het 1e lid bedoelde criteria kunnen 1 tot en met 4 punten worden behaald.
3. De criteria hebben de volgende wegingsfactoren:
  - a. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder a, heeft een wegingsfactor 3;
  - b. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder b, heeft een wegingsfactor 2;
  - c. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder c, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  - d. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder d, heeft een wegingsfactor 1 of 2;
4. Indien een aanvraag minder dan 55% van het totaal aantal te behalen punten behaalt, wordt de aanvraag niet gehonoreerd.

Paragraaf 5, Niet-productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS

Artikel 2.5.1, Subsidiabele activiteit

1. Subsidie kan worden verstrekt voor niet productieve hydrologische maatregelen PAS en niet-productieve investeringen voor herstel- of inrichtingsmaatregelen voor natuur, landschap, biodiversiteit.

2. Subsidie wordt uitsluitend verstrekt voor niet-productieve hydrologische maatregelen PAS en niet-productieve investeringen als bedoeld in het eerste lid, met een aangetoonde directe met de landbouw.

Artikel 2.5.2, Aanvrager

Subsidie wordt verstrekt aan:

- a. landbouwers;
- b. grondeigenaren;
- c. grondgebruikers;
- d. landbouworganisaties;
- e. natuur- en landschapsorganisaties;
- f. provincies;
- g. waterschappen;
- h. gemeenten;
- i. samenwerkingsverbanden van bovenstaande partijen;
- j. bestuurscommissies.

Artikel 2.5.3, Subsidiabele kosten

1. Subsidie kan worden verstrekt voor:
  - a. de kosten van de bouw, verbetering, verwerving of leasing van onroerende zaken;
  - b. de kosten van de koop of huurkoop van nieuwe machines en installaties tot maximaal de marktwaarde van de activa;
  - c. de kosten van adviseurs, architecten en ingenieurs;
  - d. de kosten van adviezen duurzaamheid op milieu en economisch gebied;
  - e. de kosten van haalbaarheidsstudies.

2. In aanvulling op het eerste lid kunnen GS bepalen dat ook subsidie kan worden verstrekt voor:
  - a. de kosten van verwerving of ontwikkeling van computersoftware;
  - b. de kosten van verwerving van octrooien, licenties, auteursrechten en merken;
  - c. afschrijvingskosten zoals bedoeld in artikel 69, tweede lid, van Verordening (EU) nummer 1303/2013;
  - d. de kosten van tweedehands installaties tot maximaal de marktwaarde;
  - e. niet-verrekenbare of niet-compensabele btw;
  - f. personeelskosten.

Artikel 2.5.4, Hoogte subsidie

De subsidie bedraagt 100% van de subsidiabele kosten.

Artikel 2.5.5, Rangschikking

1. Indien de aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen, gerangschikt worden op basis van selectiecriteria, worden de aanvragen gerangschikt op basis van de volgende criteria:
  - a. kosteneffectiviteit
  - b. haalbaarheid/kans op succes
  - c. mate van effectiviteit van de activiteit
  - d. urgentie
2. Voor ieder van de in het 1e lid bedoelde criteria kunnen 1 tot en met 4 punten worden behaald.
3. De criteria hebben de volgende wegingsfactoren:
  - a. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder a, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  - b. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder b, heeft een wegingsfactor 1;
  - c. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder c, heeft een wegingsfactor 2 of 3;

- d. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder d, heeft een wegingsfactor 1 of 2;
4. Indien een aanvraag minder dan 55% van het totaal aantal te behalen punten behaalt, wordt de aanvraag niet gehonoreerd.

Paragraaf 6, Niet-productieve investeringen water

Artikel 2.6.1, Subsidiabele activiteit

1. Subsidie kan worden verstrekt voor niet-productieve investeringen die betrekking hebben op de (her)inrichting of transformatie en het beheer van het watersysteem voor landbouw-, water- en klimaatdoelen.
2. Subsidie wordt uitsluitend verstrekt voor niet-productieve investeringen, als bedoeld in het eerste lid, met een directe met de landbouw.

Artikel 2.6.2, Aanvrager

Subsidie wordt verstrekt aan:

- a. landbouwers;
- b. grondeigenaren;
- c. grondgebruikers;
- d. landbouworganisaties;
- e. natuur- en landschapsorganisaties;
- f. provincies;
- g. waterschappen;
- h. gemeenten;
- i. samenwerkingsverbanden van bovenstaande partijen;
- j. bestuurscommissies.

Artikel 2.6.3, Subsidiabele kosten

1. Subsidie kan worden verstrekt voor de volgende kosten:
  - a. de kosten van de bouw, verbetering, verwerving of leasing van onroerende zaken;
  - b. de kosten van de koop of huurkoop van nieuwe machines en installaties tot maximaal de marktwaarde van de activa;
  - c. de kosten van tweedehands installaties tot maximaal de marktwaarde;
  - d. de kosten van adviseurs, architecten en ingenieurs;
  - e. de kosten van adviezen duurzaamheid op milieu- en economisch gebied;
  - f. de kosten van haalbaarheidsstudies;
2. in aanvulling op het eerste lid kunnen GS bepalen dat ook subsidie kan worden verstrekt voor de navolgende kosten:
  - a. de kosten van verwerving of ontwikkeling van computersoftware;
  - b. de kosten van verwerving van octrooien, licenties, auteursrechten en merken;
  - c. afschrijvingskosten zoals bedoeld in artikel 69, lid 2 van Verordening (EU) nummer 1303/2013;
  - d. niet-verrekenbare of niet-compensabele btw;
  - e. personeelskosten.

Artikel 2.6.4, Hoogte subsidie en ELFPO-subsidiepercentage

1. De subsidie bedraagt 100% van de subsidiabele kosten.

Artikel 2.6.5, Rangschikking

1. Indien de aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen, gerangschikt worden op basis van selectiecriteria, worden de aanvragen gerangschikt op basis van de volgende criteria:
  - a. kosteneffectiviteit

- b. haalbaarheid/kans op succes
  - c. mate van effectiviteit van de activiteit
  - d. urgentie
2. Voor ieder van de in het 1e lid bedoelde criteria kunnen 1 tot en met 4 punten worden behaald.
3. De criteria hebben de volgende wegingsfactoren:
- a. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder a, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  - b. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder b, heeft een wegingsfactor 1 of 2;
  - c. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder c, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  - d. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder d, heeft een wegingsfactor 1 of 2;
4. Indien een aanvraag minder dan 55% van het totaal aantal te behalen punten behaalt, wordt de aanvraag niet gehonoreerd.

Paragraaf 7, Samenwerking voor innovaties

Artikel 2.7.1, Subsidiabele activiteit

1. Subsidie kan worden verstrekt voor:
  - a. de oprichting van een projectmatig samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 1.6, lid 1 of
  - b. het gezamenlijk formuleren van een projectplan gericht op een innovatie of
  - c. uitvoering van een innovatieproject.
2. De activiteiten zijn gericht op gericht op het praktijkrijp maken van kennis en innovatie, alsmede een of meerdere van de volgende thema's:
  - a. verschuiving van de bestaande kostenreductiestrategie naar een meerwaarde strategie, met nieuwe marktconcepten, nieuwe verdienmodellen of meerwaardecreatie;

- b. beter beheer van productierisico's, versterking van de positie van de primaire producent in de handelsketen of het verminderen van marktfalen;
  - c. maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop, met als resultaat een vermindering van de emissie van milieubelastende stoffen naar bodem, lucht en grond- en oppervlaktewater en minder uitputting van hulpbronnen en grondstoffen;
  - d. klimaatmitigatie;
  - e. klimaatadaptatie;
  - f. verbetering van dierenwelzijn of diergezondheid en verminderd risico voor de volksgezondheid bij de interactie tussen mens en dier;
  - g. behoud en versterking van de biodiversiteit en de omgevingskwaliteit.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 1.6, tweede lid, en artikel 2.7.2 kunnen GS in een openstellingsbesluit nadere regels stellen omtrent:
- a. de deelnemende partijen in het samenwerkingsverband;
  - b. het minimale aantal bij het samenwerkingsverband betrokken partijen;
  - c. het thema waarop de activiteit betrekking heeft.

Artikel 2.7.2, Samenwerkingsverband

Het samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 2.7.1, eerste lid, bestaat ten minste uit twee partijen die van belang zijn voor het verwezenlijken van de doelstelling van de projectvraag en bevat ten minste één landbouwer of een organisatie die hun vertegenwoordigt.

Artikel 2.7.3, Aanvrager

Subsidie wordt verstrekt aan de deelnemers van het samenwerkingsverband of de initiatiefnemer van het samenwerkingsverband in wording.

Artikel 2.7.4, Aanvraag

Onverminderd het bepaalde in artikel 1.7 bevat de aanvraag:

1. een beschrijving van het te ontwikkelen, te testen, aan te passen of uit te voeren innovatieve project;

2. een beschrijving van de verwachte resultaten en van de bijdrage aan de doelstelling om de productiviteit en het duurzame beheer van hulpbronnen te verbeteren;
3. een uitwerking van de beoogde activiteiten voor kennisverspreiding van de resultaten met gebruik van de hiertoe geëigende netwerken;
4. een beschrijving van de interne procedures van het samenwerkingsverband waarmee transparante werking en besluitvorming gegarandeerd wordt en waarmee belangenconflicten worden voorkomen.

Artikel 2.7.5, Weigeringsgronden

Onverminderd het bepaalde in artikel 1.8 wordt subsidie geweigerd:

1. indien er voor dezelfde activiteit en dezelfde subsidiabele kosten reeds op grond van hoofdstuk 3 van deze verordening (LEADER) subsidie is verstrekt;
2. voor kosten gericht op de reguliere bedrijfsvoering van bestaande samenwerkingsactiviteiten;
3. indien steun niet wordt aangevraagd voor een proefproject of de ontwikkeling van nieuwe producten, praktijken, processen of technieken in de landbouw-, de voedings- of de bosbouwsector;
4. indien de aanvraag niet wordt gedaan door een pas opgericht samenwerkingsverband of netwerk of het niet gaat om een activiteit die nieuw is voor een reeds bestaand samenwerkingsverband of netwerk.

Artikel 2.7.6, Subsidiabele kosten

1. Subsidie kan worden verstrekt voor de volgende kosten:
  - a. de kosten voor het werven van deelnemers en het schrijven van een projectplan;
  - b. coördinatiekosten voor het samenwerkingsverband;
  - c. de kosten voor het verspreiden van resultaten van het project;
  - d. de kosten van de bouw, verbetering, verwerving of leasing van onroerende zaken;
  - e. de kosten van de koop of huurkoop van nieuwe machines en installaties tot maximaal de marktwaarde van de activa;
  - f. de kosten van tweedehands zaken tot maximaal de marktwaarde;

- g. de kosten van adviseurs, architecten en ingenieurs;
  - h. de kosten van adviezen duurzaamheid op milieu en economisch gebied;
  - i. haalbaarheidsstudies;
  - j. operationele kosten voor het testen en ontwikkelen van een innovatie in de praktijk.
2. In aanvulling op het eerste lid kunnen GS bepalen dat ook subsidie kan worden verstrekt voor:
- 1. de kosten van verwerving of ontwikkeling van computersoftware;
  - 2. de kosten van verwerving van octrooien, licenties, auteursrechten en merken;
  - 3. bijdragen in natura;
  - 4. afschrijvingskosten zoals bedoeld in artikel 69, lid 2 van Verordening (EU) nummer 1303/2013;
  - 5. personeelskosten.

Artikel 2.7.7, Niet-subsidiabele kosten

In afwijking van artikel 1.12, tweede lid, wordt geen subsidie verstrekt voor voorbereidingskosten die gemaakt zijn voordat de aanvraag om subsidie is ingediend.

Artikel 2.7.8, Hoogte subsidie

- 1. Indien de activiteit betrekking heeft op de handel in en de voortbrenging van landbouwproducten bedraagt de hoogte van subsidie:
  - a. 70% van subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, eerste lid, onderdelen b en c, en de kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, tweede lid, onderdeel e;
  - b. 100% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, eerste lid, onderdeel d tot en met j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, tweede lid, voor zover het kosten van niet-productieve investeringen betreft;
  - c. 40% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, eerste lid, onderdeel d tot en met j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.7.6,

tweede lid, voor zover het kosten van productieve investeringen betreft;

- d. 100% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, eerste lid, onderdeel a, en de kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, tweede lid, onderdeel e, voor zover het kosten betreft voor de oprichting van een projectmatige samenwerking en het gezamenlijk formuleren van een projectplan.

2. Indien de activiteit geen betrekking heeft op de handel in en de voortbrenging van landbouw producten bedraagt de hoogte van subsidie:

- a. 25% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, onderdeel a tot en met h en j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, tweede lid, indien de subsidieontvanger een grote onderneming is;
- b. 35% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, onderdeel a tot en met h en j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, tweede lid, indien de subsidieontvanger een middel grote onderneming is;
- c. 45% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, onderdeel a tot en met h en j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, tweede lid, indien de subsidieontvanger een kleine onderneming is;
- d. 40% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.7.6, onderdeel i.

3. De percentages genoemd in het tweede lid, onder a tot en met c, kunnen worden verhoogd met 15% indien:

- a. het samenwerkingsverband bestaat uit ten minste één kleine of middelgrote onderneming als omschreven in bijlage 1 bij Verordening 651/2014 (AGV) en geen van de partijen meer dan 70% van de kosten draagt, en
- b. een onderzoeks- of onderwijsinstelling aan het samenwerkingsverband deelneemt en deze instelling minimaal 10% van de kosten draagt.

Artikel 2.7.9, Rangschikking

1. Indien de aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen, gerangschikt worden op basis van selectiecriteria, worden de aanvragen gerangschikt op basis van de volgende criteria:

- a. kosteneffectiviteit
- b. haalbaarheid/kans op succes
- c. mate van effectiviteit van de activiteit

- d. urgentie
2. Voor ieder van de in het 1e lid bedoelde criteria kunnen 1 tot en met 4 punten worden behaald.
  3. De criteria hebben de volgende wegingsfactoren:
    - a. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder a, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
    - b. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder b, heeft een wegingsfactor 2 of 2;
    - c. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder c, heeft een wegingsfactor 2;
    - d. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder d, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  4. Indien een aanvraag minder dan 55% van het totaal aantal te behalen punten behaalt, wordt de aanvraag niet gehonoreerd.

Artikel 2.7.10, Verplichtingen aanvrager

De subsidieontvanger is verplicht de resultaten van de activiteit openbaar te maken en te verspreiden via de geëigende netwerken.

Paragraaf 8, Samenwerking in het kader van het EIP

Artikel 2.8.1, Begrippen

In deze paragraaf wordt verstaan onder:

- a. EIP: het Europees Partnerschap voor innovatie, voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw;
- b. Operationele groepen: samenwerkingsverbanden die deel uitmaken van het EIP, de groep bestaat uit minimaal twee actoren, waarvan minimaal één landbouwer deel uitmaakt of een organisatie die hun vertegenwoordigt en de groep is gericht op het ontwikkelen, valideren en verfijnen van innovaties.

Artikel 2.8.2, Subsidiabele activiteit

1. Subsidie kan worden verstrekt voor:
  - a. de oprichting van een operationele groep of

- b. het gezamenlijk formuleren van een projectplan gericht op een innovatie of
  - c. de uitvoering van een project door de operationele groep.
2. De activiteiten zijn gericht op het praktijkrijp maken van kennis en innovatie alsmede een of meerdere van de volgende thema's:
- a. verschuiving van de bestaande kostenreductiestrategie naar een meerwaarde strategie, met nieuwe marktconcepten, nieuwe verdienmodellen of meerwaardecreatie;
  - b. beter beheer van productierisico's, versterking van de positie van de primaire producent in de handelsketen of het verminderen van marktfalen;
  - c. maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop, met als resultaat een vermindering van de emissie van milieubelastende stoffen naar bodem, lucht en grond- en oppervlakte water en minder uitputting van hulpbronnen en grondstoffen;
  - d. klimaatmitigatie;
  - e. klimaatadaptatie;
  - f. verbetering van dierenwelzijn of diergezondheid en verminderd risico voor de volksgezondheid bij de interactie tussen mens en dier;
  - g. behoud en versterking van de biodiversiteit en de omgevingskwaliteit.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 1.3, derde lid, kunnen GS in een openstellingsbesluit nadere regels stellen omtrent:
- a. deelnemende partijen in het samenwerkingsverband;
  - b. het minimale aantal partijen;
  - c. het thema waarop de activiteit betrekking heeft.

Artikel 2.8.3, Aanvrager

Subsidie wordt verstrekt aan de deelnemers aan de operationele groep of de initiatiefnemer van de operationele groep in wording.

Artikel 2.8.4, Aanvraag

Onverminderd het bepaalde in artikel 1.7 bevat de aanvraag:

- a. een beschrijving van het te ontwikkelen, te testen, aan te passen of uit te voeren innovatieve project;
- b. een beschrijving van de verwachte resultaten en van de bijdrage aan de doelstelling om de productiviteit of het duurzame beheer van hulpbronnen te verbeteren;
- c. een uitwerking van de beoogde activiteiten voor kennisverspreiding van de resultaten met gebruik van de hiertoe geëigende netwerken;
- d. een beschrijving van de interne procedures van het samenwerkingsverband waarmee transparante werking en besluitvorming gegarandeerd wordt en waarmee belangenconflicten worden voorkomen.

Artikel 2.8.5, Weigeringsgronden

Onverminderd het bepaalde in artikel 1.8 wordt subsidie geweigerd indien:

- a. er voor dezelfde activiteit en dezelfde subsidiabele kosten reeds op grond van hoofdstuk 3 van deze verordening (LEADER) subsidie is verstrekt;
- b. voor kosten gericht op de reguliere bedrijfsvoering van bestaande reguliere samenwerkingsactiviteiten;
- c. de steun niet wordt aangevraagd voor een proefproject of voor de ontwikkeling van nieuwe producten, praktijken, processen of technieken in de landbouw-, de voedings- of de bosbouwsector;
- d. de aanvraag niet wordt gedaan door een pas opgericht samenwerkingsverband of netwerk of het niet gaat om een activiteit die nieuw is voor een reeds bestaand samenwerkingsverband of netwerk.

Artikel 2.8.6, Subsidiabele kosten

1. Subsidie kan worden verstrekt voor de volgende kosten:
  - a. kosten van het werven van deelnemers en het schrijven van een projectplan;
  - b. coördinatiekosten voor het samenwerkingsverband;
  - c. de kosten voor het verspreiden van resultaten van het project;
  - d. de kosten van de bouw, verbetering, verwerving of leasing van onroerende zaken;
  - e. de kosten van de koop of huurkoop van nieuwe machines en installaties tot maximaal de marktwaarde van de activa;

- f. de kosten van tweedehands zaken tot maximaal de marktwaarde;
  - g. de kosten van adviseurs, architecten en ingenieurs;
  - h. adviezen duurzaamheid op milieu en economisch gebied;
  - i. haalbaarheidsstudies;
  - j. operationele kosten voor het testen en ontwikkelen van een innovatie in de praktijk.
2. In aanvulling op het eerste lid kunnen GS bepalen dat ook subsidie kan worden verstrekt voor:
- a. de kosten van verwerving of ontwikkeling van computersoftware;
  - b. de kosten van verwerving van octrooien, licenties, auteursrechten en merken;
  - c. bijdragen in natura;
  - d. afschrijvingskosten zoals bedoeld in artikel 69, lid 2 van Verordening (EU) nummer 1303/2013;
  - e. personeelskosten.

Artikel 2.8.7, Niet-subsidiabele kosten

In afwijking van artikel 1.12, tweede lid, wordt geen subsidie verstrekt voor voorbereidingskosten die gemaakt zijn voordat de aanvraag om subsidie is ingediend.

Artikel 2.8.8, Hoogte subsidie

1. Indien de activiteit betrekking heeft op de handel in en de voortbrenging van landbouwproducten bedraagt de hoogte van subsidie:
- a. 70% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, eerste lid, onderdelen b en c, en de kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, tweede lid, onderdeel e;
  - b. 100% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, eerste lid, onderdeel d tot en met j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, tweede lid, voor zover het kosten van niet-productieve investeringen betreft;
  - c. 40% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, eerste lid, onderdeel d tot en met j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.8.6,

tweede lid, voor zover het kosten van productieve investeringen betreft;

- d. 100% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, eerste lid, onderdeel a, en de kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, tweede lid, onderdeel e, voor zover het kosten betreft voor de oprichting van een projectmatige samenwerking en het gezamenlijk formuleren van een projectplan.

2. Indien de activiteit geen betrekking heeft op de handel in en de voortbrenging van landbouwproducten bedraagt de hoogte van subsidie:

- a. 25% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, onderdeel a tot en met h en j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, tweede lid, indien de subsidieontvanger een grote onderneming is;
- b. 35% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, onderdeel a tot en met h en j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, tweede lid, indien de subsidieontvanger een middel grote onderneming is;
- c. 45% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, onderdeel a tot en met h en j, en de kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, tweede lid, indien de subsidieontvanger een kleine onderneming is;
- d. 40% van de subsidiabele kosten als bedoeld in artikel 2.8.6, onderdeel i.

3. De percentages genoemd in het tweede lid, onder a tot en met c, kunnen worden verhoogd met 15% indien:

- a. het samenwerkingsverband bestaat uit ten minste één kleine of middelgrote onderneming als omschreven in bijlage 1 bij Verordening 651/2014 (AGV) en geen van de partijen meer dan 70% van de kosten draagt; en
- b. een onderzoeks- of onderwijsinstelling aan het samenwerkingsverband deelneemt en deze instelling minimaal 10% van de kosten draagt.

Artikel 2.8.9, Rangschikking

1. Indien de aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen, gerangschikt worden op basis van selectiecriteria, worden de aanvragen gerangschikt op basis van de volgende criteria:

- a. kosteneffectiviteit
- b. haalbaarheid/kans op succes
- c. mate van effectiviteit van de activiteit

- d. mate van innovativiteit
2. Voor ieder van de in het 1e lid bedoelde criteria kunnen 1 tot en met 4 punten worden behaald.
  3. De criteria hebben de volgende wegingsfactoren:
    - a. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder a, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
    - b. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder b, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
    - c. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder c, heeft een wegingsfactor 2;
    - d. het criterium bedoeld in het eerste lid, onder d, heeft een wegingsfactor 2 of 3;
  4. Indien een aanvraag minder dan 55% van het totaal aantal te behalen punten behaalt, wordt de aanvraag niet gehonoreerd.

Artikel 2.8.10, Verplichtingen aanvrager

De subsidieontvanger is verplicht om de resultaten van de activiteit openbaar te maken via het EIP-netwerk (artikel 57, derde lid, van Verordening (EU) nummer 1305/2013) en andere geëigende netwerken.

Hoofdstuk 3, LEADER

Paragraaf 1, Algemeen

Artikel 3.1.1, Algemeen

1. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
  - a. LAG: lokale actiegroep als bedoeld in artikel 34 van Vo (EG) nummer 1303/2013;
  - b. Lokale ontwikkelingsstrategie (LOS): een vanuit de gemeenschap geleide plaatselijke ontwikkelingsstrategie als bedoeld in artikel 33 van Vo (EG) nummer 1303/2013.
2. In een openstellingsbesluit inzake LEADER kan door GS afgeweken worden van de artikelen 1.3 en 1.15 van deze verordening.

Paragraaf 2, Capaciteitsopbouw, opleiding en netwerkvorming

Artikel 3.2.1, Subsidiabele activiteit

Subsidie kan worden verstrekt voor capaciteitsopbouw, opleiding en netwerkvorming in het kader van de voorbereiding en de uitvoering van de LOS.

Artikel 3.2.2, Aanvrager

Subsidie wordt verstrekt aan:

- a. de penvoerder van een nieuw op te richten LAG;
- b. de penvoerder van een LAG die in de periode 2007-2013 een LEADER-status hadden;
- c. rechtspersonen;
- d. ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid.

Artikel 3.2.3, Subsidiabele kosten

Subsidie kan worden verstrekt voor:

- a. de kosten van opleidingen van plaatselijke belanghebbenden;
- b. kosten van haalbaarheidsstudies of studies over het desbetreffende gebied;
- c. de kosten voor het opstellen van een LOS;
- d. kosten van adviseurs voor het opstellen van de LOS;
- e. kosten voor het raadplegen van belanghebbenden voor het opstellen van de LOS.

Artikel 3.2.4, Hoogte subsidie

De subsidie bedraagt 100% van de subsidiabele kosten.

Artikel 3.2.5, Selectiecriteria

GS hanteren voor de rangschikking als bedoeld in artikel 1.15 een of meerdere van de volgende criteria:

- a. aantal en diversiteit van de betrokken samenwerkingspartners waarmee aangetoond kan worden dat er voldoende draagvlak is voor het initiatief;
- b. kwaliteit van het bijgevoegde procesplan waarmee aangetoond kan worden dat de aanvrager in staat is tot het opstellen van een LOS en het oprichten van een LAG;
- c. de mate waarin de aangedragen thema's bijdragen aan de doelen van POP3;
- d. de mate waarin de aangedragen thema's bijdragen aan de doelen van het provinciaal beleid.

Paragraaf 3, Uitvoering van LEADER-projecten

Artikel 3.3.1, Subsidiabele activiteiten

Subsidie kan worden verstrekt voor de uitvoering van concrete acties die passen binnen de LOS.

Artikel 3.3.2, Aanvrager

Subsidie wordt verstrekt aan

- a. publieke rechtspersonen,
- b. private rechtspersonen,
- c. ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid, met name eenmanszaken, vennootschappen onder firma, commanditaire vennootschappen, maatschappen,
- d. een LAG,
- e. de penvoerder van een LAG;
- f. samenwerkingsverbanden van bovenstaande partijen.

Artikel 3.3.3, Subsidiabele kosten

Onverminderd artikel 1.12 kan subsidie worden verstrekt voor alle kosten gemaakt ter voorbereiding of uitvoering van projecten die passen binnen de LOS.

Artikel 3.3.4, Hoogte subsidie

De hoogte van de subsidie wordt bepaald door GS, op basis van een advies daarover door de LAG en passend binnen de van toepassing zijnde staatssteunbegrenzings. Het advies van de LAG dient te zijn gebaseerd op de berekeningsmethode als vastgelegd in de door GS goedgekeurde LOS.

Artikel 3.3.5, Subsidievereiste

Onverminderd het bepaalde in artikel 1.8 wordt subsidie geweigerd:

- a. indien voor dezelfde activiteit en dezelfde subsidiabele kosten reeds subsidie op grond van hoofdstuk 2 is verstrekt;
- b. indien het project niet past binnen een door GS goedgekeurde LOS.

Artikel 3.3.6, Selectiecriteria

Selectie van de subsidie vindt plaats door de LAG op basis van een door GS goedgekeurde LOS. De selectiecriteria zijn daarbij in ieder geval uitgewerkt op basis van de volgende vier aspecten.

- a. De mate waarin het project bijdraagt aan de doelen van de LOS.
- b. De mate waarin het project past binnen de werkwijze van LEADER (bottom-up, integraal, innovatief, samenwerkend, gebiedsgericht).
- c. De mate waarin het project haalbaar is vanuit financieel en organisatorisch oogpunt.
- d. De mate van efficiency en doelmatigheid van het project.

Paragraaf 4, Voorbereiding en uitvoering van samenwerkingsactiviteiten van de lokale groep

Artikel 3.4.1, Subsidiabele activiteit

Subsidie kan worden verstrekt voor:

- a. de voorbereiding van samenwerkingsactiviteiten met het oog op het opstellen van een samenwerkingsproject en het zoeken van geschikte partners en gebieden daarvoor;
- b. de uitvoering van samenwerkingsactiviteiten;
- c. de onder a en b bedoelde samenwerkingsactiviteiten kunnen plaatsvinden binnen Nederland (interterritoriale samenwerking) of tussen gebieden in verschillende lidstaten of met gebieden in derde landen (transnationale samenwerking).

Artikel 3.4.2, Aanvrager

Subsidie wordt uitsluitend verstrekt aan:

- a. de penvoerder van de LAG;
- b. rechtspersonen;
- c. ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid
- d. samenwerkingsverbanden van bovenstaande partijen.

Artikel 3.4.3, Subsidievereiste

Onverminderd artikel 1.8 wordt subsidie uitsluitend verstrekt indien het samenwerkingsproject past binnen een door GS goedgekeurde LOS.

Artikel 3.4.4, Subsidiabele kosten

- a. Subsidie in verband met de voorbereiding van samenwerkingsactiviteiten wordt verstrekt voor:
  - i. de kosten van haalbaarheidsstudies voor inter-territoriale of transnationale samenwerking;
  - ii. de kosten voor het opstellen van een projectplan;
  - iii. operationele kosten en personeelskosten voor de organisatie van een samenwerkingsproject;
  - iv. reis- en verblijfkosten.
- b. Subsidie in verband met de uitvoering van samenwerkingsactiviteiten wordt verstrekt voor:
  - i. uitvoeringskosten;
  - ii. operationele kosten en personeelskosten voor de organisatie van een samenwerkingsproject;
  - iii. reis- en verblijfkosten.

Artikel 3.4.5, Hoogte subsidie

De hoogte van de subsidie wordt bepaald door GS, op basis van een advies daarover door de LAG. Het advies van de LAG dient te zijn gebaseerd op de berekeningsmethode als vastgelegd in de door GS goedgekeurde LOS.

Artikel 3.4.6, Selectiecriteria

Selectie van de subsidie vindt plaats door de LAG op basis van een door GS goedgekeurde LOS. De selectiecriteria zijn daarbij in ieder geval uitgewerkt op basis van de volgende vier aspecten.

- a. De mate waarin het project bijdraagt aan de doelen van de LOS.
- b. De mate waarin het project past binnen de werkwijze van LEADER (bottom-up, integraal, innovatief, samenwerkend, gebiedsgericht).
- c. De mate waarin het project haalbaar is vanuit financieel en organisatorisch oogpunt.
- d. De mate van efficiency en doelmatigheid van het project.

Paragraaf 5, Lopende kosten, promotie en voorlichting

Artikel 3.5.1, Subsidiabele activiteit

Subsidie kan worden verstrekt voor:

- a. beheer van de uitvoering van de LOS;
- b. promotie en voorlichting van de LOS.

Artikel 3.5.2, Aanvrager

Subsidie wordt uitsluitend verstrekt aan:

- a. de penvoerder van de LAG;
- b. rechtspersonen
- c. ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid.

Artikel 3.5.3, Subsidievereiste

Onverminderd het bepaalde in artikel 1.8 wordt subsidie uitsluitend verstrekt indien het project past binnen een door GS goedgekeurde LOS.

Artikel 3.5.4, Subsidiabele kosten

- a. Subsidie in verband met beheer van de uitvoering van de LOS kan worden verstrekt voor:
- i. operationele kosten en personeelskosten;
  - ii. opleidingskosten;
  - iii. kosten voor public relations;
  - iv. in afwijking van het bepaalde in artikel 1.13: kosten voor financiële diensten, waaronder begrepen kosten voor bankdiensten en financieringen;
  - v. kosten voor monitoring en evaluatie.
- b. Subsidie in verband met promotie en voorlichting wordt verstrekt voor:
- i. kosten voor het faciliteren van de uitwisseling tussen belanghebbenden;
  - ii. kosten voor het promoten van en verstrekken van informatie over de LOS;
  - iii. kosten voor de ondersteuning van potentiële begunstigden bij de ontwikkeling van concrete projecten en het voorbereiden van aanvragen.

Artikel 3.5.5, Hoogte subsidie

De steun bedraagt 100% van de subsidiabele kosten tot een maximum van 25% van de totale publieke uitgaven voor de ontwikkelingsstrategie.

Hoofdstuk 4, Slotbepalingen

Artikel 4.1

1. Met het toezicht op deze verordening zijn belast aangewezen ambtenaren van RVO.nl en de NVWA.
2. Met het toezicht op deze regeling zijn daarnaast belast andere aangewezen ambtenaren van Rijk, provincie Drenthe, Europese commissie of Europese rekenkamer.
3. GS kunnen naast de toezichthouders als bedoeld in het eerste en tweede lid, andere toezichthouders aanwijzen die zijn belast met het toezicht op de besteding van de verstrekte subsidies en de naleving van aan subsidieontvangers opgelegde verplichtingen.

Artikel 4.2

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal blad waarin zij is geplaatst, met uitzondering van artikel 1.9, dit artikel en de toelichting daarop treden in werking met terugwerkende kracht tot 7 oktober 2016.
2. Deze verordening wordt aangehaald als Verordening POP3-subsidies provincie Drenthe.

Toelichting bij de Verordening subsidies Plattelandontwikkelingsprogramma 2014-2020

Algemeen

1, Inleiding

Paragraaf 1.1, Algemene inleiding

Op grond van Verordening (EU) nummer 1305/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (ELFPO) en tot intrekking van verordening (EU) nummer 1698/2005 van de Raad (PbEU L 347/487), verder: de POP-verordening, heeft Nederland in december 2014 haar Plattelandontwikkelingsprogramma 2014–2020 (POP3) bij de Europese Commissie ingediend. Dit programma is op 13 februari 2015 door de Commissie goedgekeurd. Het POP3-programma is primair gebaseerd op voorgenoemde verordening, maar naast deze verordeningen zijn ook enkele andere verordeningen relevant voor het POP3-programma. Het gaat daarbij met name om de verordening (EU) nummer 1306/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van Verordeningen (EG) nummer 814/2000, (EG) nummer 1290/2005 en (EG) nummer 485/2008 van de Raad (PbEU L 347) en verordening (EU) nummer 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nummer 1083/2006 van de Raad (PbEU L347/320) en alle bij genoemde verordeningen behorende uitvoeringsverordeningen en controleverordeningen. Hoewel genoemde verordeningen rechtstreeks doorwerken in de Nederlandse rechtsorde, kunnen subsidies op grond van het goedgekeurde POP3-programma slechts worden verstrekt op basis van een door een op nationaal of provinciaal niveau vastgestelde subsidieverordening. De onderhavige provinciale verordening 'Verordening POP3-subsidies provincie Drenthe' vormt, samen met nog vast te stellen openstellingsbesluiten, de wettelijke basis voor het door provincies verstrekken van POP3-subsidies (anders dan subsidies voor agromilieue- en klimaatdiensten).

In deze provinciale verordening worden in hoofdstuk 1 de in de verordening gehanteerde begrippen gedefinieerd. Daarbij is uitgangspunt dat waar mogelijk is aangesloten bij de definities uit EU-verordeningen. Indien een begrip niet gedefinieerd is, wordt ervan uitgegaan dat de betekenis in het normale spraakgebruik voldoende

duidelijk is. In hoofdstuk 2 wordt per door het bestuursorgaan open te stellen maatregel de bij openstelling nader te bepalen en uit te werken voorwaarden en beperkingen weergegeven. In hoofdstuk 3 worden de LEADER-maatregelen beschreven en in hoofdstuk 4 volgen de slotbepalingen.

POP3 kent een gelaagde structuur. Op basis van genoemde EU-verordeningen en het goedgekeurde POP-programma is de Verordening POP-subsidies ontwikkeld. Dit betekent dat de EU-verordeningen én de afspraken die bestaan tussen lidstaat Nederland en de Europese Commissie over de uitvoering van POP3 in Nederland (het goedgekeurde POP3-programma), bij eventuele strijdigheid van deze Verordening met een EU-verordening of het POP-programma, vóór gaan.

Paragraaf 1.2, Openstellingsbesluit

De maatregelen opgenomen in deze Verordening POP3-subsidies kunnen door een provincie opengesteld worden door middel van een openstellingsbesluit. In een openstellingsbesluit zal - naast het aanwijzen van de maatregel(en) waarvoor subsidie kan worden aangevraagd en het vaststellen van subsidieplafond(s) - onder meer aangegeven worden welke selectiecriteria gehanteerd zullen worden, welke wegingsfactoren op de selectiecriteria van toepassing zullen zijn en welke minimale puntenscore door een project behaald dient te worden om zo wie zo voor subsidie in aanmerking te kunnen komen. Deze minimaal te behalen puntenscore zal ten minste 55% van de maximaal te behalen score bedragen.

Paragraaf 1.3, Selectie van projecten door middel van tenders

De selectie van projecten zal - met uitzondering van LEADER-projecten waarbij tendering niet verplicht is voorgeschreven en bij specifieke openstellingen zoals bijvoorbeeld openstellingen voor investeringen die op grond van een investeringslijst gedaan kunnen worden of openstellingen waarbij slechts een geografisch criterium van toepassing is - plaatsvinden via een zogenaamde 'tender-methode': alle binnen het in het openstellingsbesluit genoemde tijdvak ingediende projecten worden, indien ze voldoen aan de subsidiabiliteitsvoorwaarden, gescoord. Subsidiabiliteitsvoorwaarden ('instapeisen') zijn de voorwaarden waaraan een aanvraag altijd moet voldoen, bijvoorbeeld: als alleen agrarisch ondernemers aan kunnen vragen, wordt een aanvraag die niet van een agrarisch ondernemer afkomstig is, direct op grond van het niet voldoen aan de subsidiabiliteitsvoorwaarde 'aanvrager is agrarisch ondernemer' afgewezen. Aanvragen die voldoen aan de subsidiabiliteitsvoorwaarden, worden gescoord op basis van de in de betreffende openstelling gehanteerde selectiecriteria en de weging van die criteria als aangegeven in het openstellingsbesluit. Ten behoeve van de uitvoering van deze procedure kan een selectiecommissie ingesteld worden. Op basis van de procedure ontstaat er een lijst met alle ingediende projecten die aan de subsidiabiliteitscriteria voldoen, voorzien van een score (cijfer). Projecten die meer dan het minimaal voorgeschreven aantal punten behalen, kunnen voor subsidie in aanmerking komen. Indien de kosten voor het aantal projecten dat voor subsidie in aanmerking komt hoger zijn dan het beschikbare subsidieplafond, wordt subsidie toegekend op basis van de behaalde scores (projecten met hogere scores gaan voor). Indien er meerdere projecten met hetzelfde puntenaantal zijn en niet al die projecten kunnen gehonoreerd worden omdat het subsidieplafond dan overschreden zou worden, dan zal in het algemeen een selectie tussen de betreffende projecten gemaakt worden door te kijken naar het selectie criterium/de selectiecriteria waaraan het hoogste belang is gehecht. Scoren projecten dan nog altijd gelijk, dan wordt gekeken naar het selectie criterium/de selectiecriteria waaraan het op één na hoogste belang is gehecht. Zijn er ook na toepassing van deze regels gelijk scorende projecten, dan kan door middel van loting bepaald worden welke projecten uit die groep voor subsidie in aanmerking komen.

Paragraaf 2, Maatregelen

Het POP3 bestaat voornamelijk uit maatregelen die door de provincies zullen worden uitgevoerd. De volgende voor onderhavige verordening relevante provinciale maatregelen en submaatregelen zijn in het programmadocument van Nederland opgenomen:

1. Maatregel inzake Kennisoverdracht en voorlichting

(artikel 14 Verordening (EU) nummer 1305/2013)

Het is nodig om voorlichting en andere kennisoverdrachtacties te ondersteunen omdat reeds ontwikkelde (veelal technische) innovaties vaak moeilijk voorbij de eindfase van de innovatiecyclus komen. Zonder deze maatregel blijft grootschalige toepassing van noodzakelijke innovaties uit of wordt deze vertraagd. Dit geldt in het bijzonder wanneer de toepassing van een innovatie niet vanzelfsprekend zelfstandig door het bedrijfsleven en de markt worden opgepakt. Daarnaast dient de maatregel bij te dragen aan kennisuitwisseling tussen onderzoek en praktijk. Enerzijds voor toepassing van nieuwe wetenschappelijke kennis in de praktijk en anderzijds voor onderzoek dat gestuurd wordt door vragen vanuit de praktijk.

2. Maatregel inzake investeringen

(artikelen 17, eerste lid (a, c en d), Verordening (EU) nummer 1305/2013)

Deze maatregel bestaat uit een vijftal submaatregelen:

- a. fysieke investeringen nodig voor het ontwikkelen, beproeven en demonstreren van innovaties en voor de brede uitrol van innovaties;
- b. fysieke investeringen in verduurzaming van agrarische ondernemingen van jonge landbouwers;
- c. investeringen in infrastructuur;
- d. niet-productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS (Programmatiese Aanpak Stikstof); en
- e. niet-productieve investeringen voor water.

Deze maatregelen dragen bij het versterken van de levensvatbaarheid van landbouwbedrijven en het concurrentievermogen van de landbouw en het bevordert het gebruik van innovatieve landbouwtechnologieën. Er wordt een link gelegd met duurzaamheid en innovatie door in te spelen op onderwerpen als milieu, klimaat, water, bodembeheer, energie, dier- en plantgezondheid en dierenwelzijn, biodiversiteit en landschap.

3. Maatregel inzake samenwerking

(artikel 35 van Verordening (EU) nummer 1305/2013)

Deze maatregel richt zich op het ontwikkelen en valideren van praktische kennis en technologie met een groep van koplopers, die met name resulteert in technische

innovatie, productinnovatie, procesinnovatie, organisatie-innovatie, innovatie in business-concepten en/of uiteindelijk in systeeminnovatie. Deze maatregel is op samenwerkingsvormen en bestaat uit de volgende submaatregelen:

- 1) samenwerking met betrekking tot proefprojecten en de ontwikkeling van nieuwe producten, praktijken, processen en technieken in de landbouw- en de voedingsmiddelensector; en
- 2) de oprichting en werking van operationele groepen in het kader van het EIP voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw.

4. Maatregel inzake LEADER–lokale ontwikkeling

(artikelen 32 tot en met 35 van Verordening (EU) nummer 1303/2013 en artikelen 42 tot en met 44 van Verordening (EU) nummer 1305/2013)

LEADER beoogt bij te dragen aan de plaatselijke ontwikkeling van plattlandsgebieden. De interactie tussen landbouw en samenleving wordt steeds belangrijker. Er ligt een opgave om samen te werken aan de sociaaleconomische ontwikkeling van het platteland en aan een duurzaam beheer van de ruimte. De agrarische sector zal zich in moeten zetten voor maatschappelijk draagvlak. De sector moet daarbij invulling geven aan haar 'license to produce'. Dat kan bijvoorbeeld door de relatie tussen het platteland en de stad en tussen de boer en de burger te verstevigen. LEADER kan hier een bijdrage aan leveren, want:

- LEADER heeft een toegevoegde waarde bij projecten waarvoor draagvlak en samenwerking tussen private en publieke partijen een voorwaarde voor succes zijn;
- LEADER-projecten komen ten goede aan de economische ontwikkeling en werkgelegenheid op het platteland, innovaties op agrarische bedrijven, de leefomgeving van de agrarische sector, jonge boeren en hun gezinnen;
- LEADER kan ondersteunen in 'krimp'-gebieden waar alle actoren de opgave hebben om samen te werken aan een sociaal en economisch vitaal platteland;
- LEADER is een krachtige aanpak voor de opgaven voor integrale plattelandontwikkeling waarbij verschillende belanghebbenden zijn betrokken en de landbouwsector een belangrijke speler is;
- LEADER sluit goed aan bij de huidige tijdsgeest die vraagt om een actievere inzet van burgers en bedrijven.

Het resterende deel van de maatregelen genoemd in het POP3-programma betreft de agromilieu- en klimaatmaatregelen, waarvoor een separate provinciale verordening ontwikkeld is, òf zal door de Minister van Economische Zaken worden uitgevoerd. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de maatregelen inzake risicobeheer (artikelen 36 en 37 van de POP-verordening).

Paragraaf 3, Subsidieverlening op basis van selectiecriteria en tendering

POP3-subsidie kan slechts worden verstrekt indien verlening van een aangevraagde subsidie aantoonbaar een effectief en efficiënt gebruik van overheidsmiddelen is. Om te kunnen bepalen of een te verlenen subsidie effectief en efficiënt zal zijn, zijn in het algemeen selectiecriteria geformuleerd. De in deze regeling opgenomen selectiecriteria per regeling zijn algemeen geformuleerde criteria, die in een openstellingsbesluit nader uitgewerkt en geconcretiseerd zullen worden. Ten behoeve van een eenduidige invulling van de criteria over provincies en maatregelen heen, is een handboek selectiecriteria ontwikkeld. In dit handboek is opgenomen op welke wijze aan de in deze regeling opgenomen criteria invulling gegeven wordt en welke weging en scores van toepassing zijn. Dit handboek kan worden gezien als een bestendige overheidspraktijk voor de invulling van de selectiecriteria. Het handboek is te vinden op de website van het Regiebureau POP. Het is niet mogelijk dat niet in deze regeling genoemde selectiecriteria 'toegevoegd' worden bij een openstelling: de bij de maatregelen in hoofdstuk 2 opgenomen criteria kunnen bij openstelling wel nader ingevuld of geconcretiseerd worden, maar er kunnen geen extra criteria toegevoegd worden. In geval van Leader zijn de selectiecriteria waarvan gebruik gemaakt wordt opgenomen in de goedgekeurde Lokale Ontwikkelings Strategie (LOS).

Selectie van projecten zal - met uitzondering van Leader-projecten en openstellingen waarbij sprake is van een investeringslijst of een geografisch criterium - plaatsvinden door middel van een tender. Alle gedurende een openstellingsperiode ingediende projecten worden - indien de aanvraag volledig is én aan de gestelde subsidiabiliteitscriteria wordt voldaan - op basis van in het openstellingsbesluit bekend gemaakte selectiecriteria en wegingsfactoren van die selectiecriteria beoordeeld. Zie verder §1.3. Subsidiabiliteitscriteria zijn de eisen waaraan in ieder geval voldaan dient te zijn om voor subsidie in aanmerking te kunnen komen. Voorbeeld: een jonge agrariër dient bij aanvraag nog geen veertig jaar te zijn. De aanvraag zal worden afgewezen zonder inhoudelijk naar de aanvraag te kijken, indien de aanvrager niet aan dit criterium voldoet.

De doelgroep van een subsidie is afhankelijk van de maatregel die het betreft en de beleidsmatige doelstellingen die met de subsidieverlening worden nagestreefd. In deze verordening wordt bij veel maatregelen een breed scala aan mogelijke aanvragers genoemd. In een openstelling kan de doelgroep beperkt worden tot die groepen die - gelet op de beleidsmatige doelstellingen die met de desbetreffende openstelling nagestreefd worden - voor subsidie in het kader van de desbetreffende openstelling in aanmerking komen. Er kan indien gewenst een selectie van de in deze verordening genoemde doelgroepen plaatsvinden, toevoegen van extra - niet in deze verordening bij de desbetreffende maatregel genoemde - doelgroepen is niet mogelijk.

Om in het kader van een tenderregeling gelijke kansen voor alle aanvragers te garanderen, is het noodzakelijk dat bij sluiting van de tender alle voor het beoordelen van de aanvraag noodzakelijke gegevens bekend zijn. Een aanvraag dient te worden ingediend op een door GS vastgesteld aanvraagformulier. Daarbij wordt expliciet voorgeschreven dat altijd het laatst vastgestelde aanvraagformulier gehanteerd dient te worden, om hierover misverstanden te voorkomen. Een onvolledig ingediende aanvraag dient vóór de sluitingsdatum van de openstellingstermijn aangevuld te zijn om voor beoordeling in aanmerking te komen. Enige uitzondering die hierop gemaakt zou kunnen worden is het toestaan van het aanvullen van gegevens die niet noodzakelijk zijn voor een inhoudelijke beoordeling van de aanvraag (zie verder bij de artikelsgewijze toelichting, artikel 1.7). Het indienen van 'pro forma'-aanvragen zonder dat inhoudelijke aanvulling van de aanvraag voor de gestelde sluitingsdatum plaatsvindt, is derhalve in het kader van deze verordening niet zinvol.

Subsidie zal geheel of gedeeltelijk geweigerd worden indien één van de weigeringsgronden van toepassing is. Het kan hierbij gaan om een weigeringsgronden als genoemd in artikel 3.35 Awb, in artikel 1.8 van deze verordening, in het van toepassing zijnde artikel van hoofdstuk 2 of 3 òf in het van toepassing zijnde openstellingsbesluit.

Paragraaf 4, Subsidiabele kosten en bijdragen in natura

In onderhavige verordening wordt per maatregel aangegeven welke kosten subsidiabel gesteld worden of kunnen worden. Sommige kosten kunnen alleen onder voorwaarden subsidiabel zijn. Zo mag in bepaalde projecten de kosten voor aankoop van grond, bebouwd of niet-bebouwd, subsidiabel gesteld worden, maar deze kosten zijn - tenzij er sprake is van een uitzonderlijke situatie - voor maximaal 10% van de totale subsidiabele kosten die in het project gemaakt worden subsidiabel.

Bij sommige maatregelen kunnen bijdragen in natura subsidiabel gesteld worden. Bijdragen in natura zijn alle in het project ingebrachte bijdragen voor werken, goederen, diensten, grond of onroerende zaken die NIET door facturen en betaalbewijzen of daaraan gelijk te stellen documenten gestaafd worden. Deze bijdragen dienen aan strikte eisen te voldoen, om de hoogte van de uitgaven toch controleerbaar te maken. De waarde die wordt toegekend aan de bijdrage in natura mag niet meer bedragen dan de kosten die gewoonlijk op de desbetreffende markt worden aanvaard. Voor enkele kostensoorten (inbreng eigen arbeid, vrijwilligerswerk) zijn standaardtarieven ontwikkeld die bij de inbreng van dat soort kosten als maximum gehanteerd worden.

Bijdragen in natura zijn slechts subsidiabel indien de verstrekte subsidie minder dan 100% van de subsidiabele kosten bedraagt én binnen het project ook voldoende andere subsidiabele kosten gemaakt worden. De uit te betalen subsidie - berekend als percentage van de subsidiabele kosten inclusief de bijdrage in natura - kan nooit hoger zijn dan de subsidiabel gestelde kosten zonder die bijdrage in natura.

Paragraaf 5, Verplichtingen subsidieverkrijgers

Subsidieverkrijgers dienen aan alle in het subsidietoekenningsbesluit gestelde verplichtingen te voldoen. In artikel 1.17 worden de algemene verplichtingen weergegeven waaraan - indien de desbetreffende verplichting op het desbetreffende project van toepassing is - altijd moet worden voldaan. Naast deze algemene, subsidiegerelateerde, verplichtingen, kunnen ook specifieke verplichtingen opgelegd worden en op grond van artikel 1.18 kunnen GS de subsidieverkrijger ook niet-doelgebonden verplichtingen opleggen.

Paragraaf 6, Financiële aspecten subsidie

Een subsidie geeft een direct financieel voordeel aan de subsidieverkrijger. Naast dit directe financiële voordeel ten gevolge van de subsidie, kan er ook sprake zijn van een financieel voordeel in de vorm van netto-inkomsten die tijdens of na het uitvoeren van het project verkregen worden. Ook kan er sprake zijn van een vermogensvoordeel ten gevolge van de subsidie. In sommige gevallen dienen dit soort voordelen verrekend of vergoed te worden. De artikelen 1.19, 1.20 en 1.21 geven daar de voorschriften voor. Wat onder netto inkomsten moet worden verstaan is gedefinieerd in artikel 1.1 sub f. Het gaat hierbij overigens alleen over rechtstreeks gegenereerde netto-inkomsten, waarmee géén rekening is gehouden op het tijdstip van goedkeuring van de actie. Met veel inkomsten, bijvoorbeeld kostenreductie dank zij de investering of inkomsten door het verkopen van bedrijfsgebouwen in het kader van een bedrijfsverplaatsing of het vragen van een bijdrage van agrarisch ondernemers die aan een cursus deel zullen nemen, zal bij de toekenning al rekening gehouden worden. Indien er verrekend zou moeten worden, gelden er verschillende uitzonderingen op het voorschrift tot verrekening. Zo hoeft bijvoorbeeld niet verrekend te worden indien het gaat om een concrete actie waarvan de totale subsidiabele kosten ten hoogste € 50.000,- bedragen. Ook concrete acties waarvoor voorschriften inzake staatssteun gelden, vallen buiten de plicht tot verrekening.

In sommige gevallen kan een toegekende subsidie worden verlaagd. Dit is bijvoorbeeld het geval indien er sprake is van onregelmatigheden. Verlaging is ook ná afronding van een project mogelijk. Dit is bijvoorbeeld het geval indien niet wordt voldaan aan de instandhoudingsverplichting: een investering in infrastructuur of een productieve investering dient in principe gedurende vijf jaar na vaststelling van de subsidie - gebruiksklaar - in stand te worden gehouden. Indien aan deze verplichting niet wordt voldaan, zal de subsidie evenredig verlaagd worden.

Een ander financieel aspect betreft de bevoorschotting. Er bestaan twee soorten voorschotten, te weten een voorschot dat vóór afronding van een project wordt verstrekt op basis van reeds uitgevoerde onderdelen van het project ('bevoorschotting op basis van realisatie') en voorschotten die worden verstrekt vooruitlopend op de uitvoering van een project. Voorschotten op basis van realisatie zijn - in POP-terminologie - tussentijdse betalingen waarbij náást een voortgangsrapportage inzake het project, facturen en betaalbewijzen van de reeds verrichte projectonderdelen, of - indien van toepassing - bewijsstukken ten aanzien van de ingebrachte bijdrage(n) in natura - moeten worden overgelegd. Een dergelijk voorschot kan in bepaalde gevallen worden verleend, maar het voorschot zal worden verlaagd indien bij de aanvraag voor de tussentijdse betaling té veel onjuiste facturen en betaalbewijzen overlegd worden. Op grond van EU-regelgeving dient een tussentijds voorschot te worden verlaagd met het bedrag van de onjuiste facturen en betaalbewijzen, indien het bedrag aan onjuiste facturen en betaalbewijzen meer bedraagt dan 10% van het bedrag aan ingediende facturen en betaalbewijzen van kosten die wel subsidiabel gesteld zijn. Dit betekent dat niet alleen de onjuiste facturen/betalbewijzen niet worden vergoed, er wordt daarnaast een korting opgelegd ter hoogte van het bedrag dat onjuist gedeclareerd is. Deze maatregel is een verplichting opgelegd door de EU en is er op gericht aanvragers te bewegen voldoende zorgvuldigheid te betrachten bij het indienen van declaraties. Van de verplichte correctie van de betalingsaanvraag kan worden afgezien, indien de aanvrager aan kan tonen dat zijn declaratie buiten zijn schuld onjuist was. Overigens is de bepaling inzake het verlagen van een betaling óók van toepassing indien het verzoek om betaling geen verzoek tot tussentijdse betaling betreft, maar een verzoek om eindafrekening indien bij dat verzoek om eindafrekening facturen en betaalbewijzen overgelegd worden.

Naast tussentijdse betalingen, bestaan er ook voorschotten die worden aangevraagd vooruitlopend op de uitvoering van het project. De EU-regelgeving biedt slechts de mogelijkheid dit soort voorschotten te verlenen voor investeringsgerelateerde steun en voor plaatselijke groepen voor zover het daarbij gaat om functionerings- en dynamiseringskosten. Het voorschot kan maximaal 50% van de toegekende overheidsbijdrage bedragen. Een dergelijk voorschot kan slechts worden verleend indien er door de subsidieverkrijger een bankgarantie of daaraan gelijk te stellen zekerheid wordt verstrekt van 100% van het te verlenen voorschot.

Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1

Artikel 1.1, Begripsbepalingen

In dit artikel zijn de belangrijkste begrippen gedefinieerd die in deze verordening worden gehanteerd. De definities sluiten daar waar mogelijk aan bij de definities zoals gehanteerd in de van toepassing zijnde EU-regelgeving. Mocht er strijdigheid bestaan tussen de definitie van een begrip in de van toepassing zijnde EU-verordeningen en de begripsbepaling in deze verordening, dan wel begrippen niet in de begripsbepalingen van deze verordening gedefinieerd zijn, dan worden de begrippen geacht te zijn gedefinieerd conform de van toepassing zijnde EU-definities.

Artikel. 1.2, Toepassingsbereik

POP-subsidie kan slechts worden verstrekt voor activiteiten die ten goede komen aan een duurzame ontwikkeling van het platteland van Nederland. Het gaat hierbij slechts om het deel van Nederland dat in de EU gelegen is, de overzeese gebieden van Nederland vallen niet onder deze verordening. Onder het platteland van Nederland wordt daarbij verstaan: het grondgebied van Nederland, met uitzondering van aaneengesloten woonkernen met meer dan 30.000 inwoners. Woonkernen met meer dan 30.000 inwoners worden geacht 'stedelijk gebied' te zijn. Activiteiten worden geacht direct en/of indirect ten goede te komen aan een duurzame ontwikkeling van het platteland indien de activiteit zelf of de resultaten van de activiteit ten goede komen aan het platteland en/of de agrarische sector. Om te voorkomen dat een activiteit niet voor subsidie in aanmerking komt, omdat de activiteit wordt verricht ten behoeve van een agrarische onderneming die (formeel) gevestigd is in een woonkern met meer dan 30.000 inwoners, wordt in dit artikel expliciet óók aangegeven dat activiteiten waarvan de resultaten aantoonbaar direct of indirect ten goede komen aan de agrarische sector voor subsidie in aanmerking kunnen komen.

Artikel 1.3, Openstelling

In het openstellingsbesluit worden de subsidieplafonds vastgelegd, maar kunnen daarnaast ook de in deze verordening genoemde onderdelen, zoals bijvoorbeeld de doelgroep, de subsidiabele activiteiten of thema's, subsidiabele kosten en selectiecriteria, nader ingevuld worden, zodat bij openstelling duidelijk is waarvoor in het kader van de openstelling precies subsidie aangevraagd kan worden. Zo wordt in deze verordening bijvoorbeeld aangegeven dat 'landbouwers' de begunstigten kunnen zijn, maar in een openstellingsbesluit kan dit nader gespecificeerd worden tot 'varkenshouders', 'biologische boeren' of 'landbouwers waarvan het bedrijf ten minste grootte x heeft'. En de subsidiabele activiteit kan in deze verordening zijn omschreven als 'kennisoverdracht', maar dat kan in een openstellingsbesluit nader gericht worden tot bijvoorbeeld 'kennisoverdracht inzake klimaatadaptatie'. Ook kan een provincie er voor kiezen om, vanwege beleidsmatige overwegingen, bepaalde kostensoorten die op grond van deze verordening subsidiabel gesteld zouden kunnen worden, in een specifiek geval toch niet subsidiabel te stellen. Bijvoorbeeld: afschrijvingskosten kunnen op grond van sommige artikelen subsidiabel gesteld worden, maar provincies kunnen er voor kiezen om die kosten, bijvoorbeeld vanwege de hoge uitvoeringslasten die gemoeid zijn met het berekenen en beoordelen van die kosten, niet subsidiabel te stellen.

Dit betekent dat de in deze verordening genoemde mogelijkheden de maximale mogelijkheden weergeven, die ingeperkt kunnen worden in een openstellingsbesluit. In die zin is openstelling per 'submaatregel' mogelijk. Wat niet mogelijk is, is dat er in een openstellingsbesluit nieuwe, niet in deze verordening genoemde, onderdelen - bijvoorbeeld een andere doelgroep of een andere subsidiabele activiteit - toegevoegd worden.

Voor de selectiecriteria geldt dat de criteria genoemd in deze verordening algemene criteria zijn, die nader uitgewerkt zullen worden in een openstellingsbesluit.

Bij alle maatregelen wordt het selectie criterium 'kosteneffectiviteit' gebruikt. Met dit selectie criterium wordt beoogd toepassing te geven aan artikel 49 van Vo 1305/2013, waarin onder meer is bepaald dat de selectiecriteria borg dienen te staan voor een beter gebruik van financiële middelen. Met deze kosteneffectiviteit wordt bedoeld: in welke mate draagt de subsidie bij aan het realiseren van (beleids)doelstellingen. Voorbeeld: als er sprake is van een project dat onderdeel is van een groter programma of samenhangt met enkele andere (niet door de overheid of niet vanuit POP te subsidiëren) projecten, kan - kijkend naar de opbrengst van het programma of de opbrengst van het project in samenhang met die andere projecten (= spin off van het te subsidiëren project) - er sprake zijn van een relatief kleine subsidie die, door de spin off, grote (beleids)effecten sorteert. Als voorbeeld: een project van € 100.000,- dat een noodzakelijk onderdeel oplevert voor een programma dat in zijn totaliteit voor € 1 miljoen aan 'opbrengst' voor een bepaald beleidsdoel genereert, zal naar verwachting hoger op dit selectie criterium scoren dan een verder vergelijkbaar project met € 100.000,- aan subsidiabele kosten, waarbij er geen sprake is van een spin off-effect.

Artikel 1.4, Samenstelling subsidieplafond en subsidiepercentages

Een subsidieplafond is het totaalbedrag dat bij een openstelling voor subsidieaanvragers beschikbaar wordt gesteld. Voor een project waarvoor een bijdrage vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) wordt verkregen moet daarnaast - in het algemeen - eenzelfde bedrag aan nationaal overheidsgeld ('nationale cofinanciering') beschikbaar gesteld worden. Provincies zijn in het kader van

onderhavige verordening aangewezen als beheerder van het ELFPO-budget. Provincies kunnen in een openstellingsbesluit slechts ELFPO-budget beschikbaar stellen, kunnen naast het ELFPO-budget óók de benodigde nationale cofinanciering beschikbaar stellen, kunnen een deel van de noodzakelijke cofinanciering beschikbaar stellen òf ze kunnen - indien daar in het POP-programma voor de desbetreffende maatregel in is voorzien - alleen nationale overheidsmiddelen beschikbaar stellen ('aanvullende nationale financiering'). De nationale overheidsmiddelen kunnen daarbij afkomstig zijn van de provincie zelf, maar kunnen - als daarover bestuurlijke afspraken gemaakt zijn - ook door een ander bestuursorgaan (bijvoorbeeld waterschap, gemeente, andere provincie) beschikbaar gesteld worden.

Indien een provincie slechts ELFPO-middelen beschikbaar stelt of naast ELFPO-middelen slechts een deel van de noodzakelijke nationale cofinanciering beschikbaar stelt, dient een aanvrager de verplicht voorgeschreven nationale overheidsfinanciering op een andere manier te verkrijgen. In die gevallen zal een aanvraag slechts voor (ELFPO)-subsidie in aanmerking kunnen komen indien bij de subsidieaanvraag een bewijs wordt overgelegd waaruit blijkt dat de nationale financiering die benodigd is voor het project reeds is toegezegd. Dit omdat er anders geen sprake is van een sluitende begroting. Het te overleggen bewijs kan bijvoorbeeld een reeds gedane subsidietoezegging of bijdrageverklaring zijn.

Artikel 1.5, Doelgroep

In hoofdstuk 2 worden per maatregel de doelgroep of doelgroepen gedefinieerd. In dit artikel wordt bepaald dat een landbouwonderneming in het kader van deze verordening een mkb-bedrijf dient te zijn. Grote landbouwondernemingen, met meer dan 250 werknemers, komen in het kader van deze verordening niet voor subsidie in aanmerking.

Artikel 1.6, Samenwerkingsverbanden

In sommige gevallen kan een subsidie worden verstrekt aan een samenwerkingsverband. Indien een samenwerkingsverband, niet zijnde een formeel samenwerkingsverband in de vorm van een rechtspersoon, subsidie wenst aan te vragen, zijn er aan het samenwerkingsverband eisen gesteld die in dit artikel worden benoemd. Naast de in dit artikel benoemde vereisten, kunnen ook in de artikelen in hoofdstuk 2 of 3 én in het openstellingsbesluit aanvullende eisen aan samenwerkingsverbanden worden gesteld.

Artikel 1.7, Wijze van indienen van en vereisten aan een subsidieaanvraag

Een subsidieaanvraag kan slechts worden ingediend door gebruik te maken van het door GS vastgestelde aanvraagformulier. Alleen een volledig ingevuld aanvraagformulier, voorzien van alle voorgeschreven bijlagen, zal in behandeling genomen worden. Aanvragen waarbij slechts een gedeelte van de voorgeschreven informatie wordt aangeleverd en niet alle voorgeschreven informatie vóór de sluitingsdatum van de tender is aangeleverd (zoals 'pro forma-aanvragen') zullen niet in behandeling genomen worden. Dit om rechtsongelijkheid tussen aanvragers te voorkomen. Enige uitzondering hierop vormen gegevens en bijlagen die weliswaar wel aanwezig dienen te zijn bij een aanvraag voor subsidietoekenning, maar niet essentieel zijn voor de inhoudelijke beoordeling van de aanvraag. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan een Kamer van Koophandel-nummer. Een subsidieaanvrager kán derhalve de mogelijkheid worden geboden dergelijke gegevens ook na sluiting van de tender, maar binnen een door GS te stellen termijn, aan te vullen.

De aanvraag dient in ieder geval een projectplan te bevatten, waarin ook wordt aangegeven wat de doelstelling(en) van het project is/zijn, of er een relatie is met andere projecten/of het project deel uitmaakt van een groter programma en wat de doelstellingen daarvan zijn en hoe de resultaten van het project worden getoetst. Met de 'doelstelling' wordt bedoeld: het beleidsdoel dat nagestreefd wordt (bijvoorbeeld: meer fietsers in de gemeente). De doelstelling is in het algemeen van een hoger abstractieniveau dan het projectresultaat (bijvoorbeeld: projectresultaat zal zijn dat er 25 km fietspad is aangelegd of verbeterd). Aanvragers worden geacht in het projectplan aan te geven hoe gezien/bepaald wordt of de doelstelling (meer fietsers in de gemeente) is bereikt.

Indien een aanvraag betrekking heeft op een investering, dient op grond van artikel 45 Verordening (EU) nummer 1305/2013, eerste lid 'de investering voorafgegaan te worden

door een beoordeling van de te verwachten milieueffecten overeenkomstig het recht dat specifiek is voor deze soort investering, in gevallen waarin de investering waarschijnlijk nadelige gevolgen zal hebben voor het milieu'. Dit betekent dat investeringen waarvoor voorafgaand aan de investering een milieu- of omgevingsvergunning verkregen moet zijn, die vergunning verkregen moet zijn vóór er vanuit ELFPO voor die investering betalingen gedaan kunnen worden. Indien er geen milieu- of omgevingsvergunning verplicht is, bijvoorbeeld omdat de desbetreffende investering op grond van de Omgevingswet slechts gemeld hoeft te worden, dient de aanvrager een beperkte effectverkenning met een eigen oordeel aan te leveren, op grond waarvan blijkt dat er geen sprake is van een investering die waarschijnlijk negatieve gevolgen voor zal hebben voor het milieu. De zwaarte van de verkenning zal afhangen van het soort/type investering.

Een belangrijk aandachtspunt voor de Europese Commissie is het punt 'redelijkheid van kosten'. Indien er bij een project geen sprake is van een aanbestedingstraject, zal door het Betaalorgaan in het algemeen worden vereist dat een aanvrager - ter onderbouwing van de redelijkheid van de kosten waarvoor subsidie wordt aangevraagd en als toelichting op de begroting - drie offertes aan de aanvraag toevoegt, op basis waarvan het Betaalorgaan de redelijkheid van de opgevoerde kosten kan bepalen.

Onderdeel van de aan te leveren gegevens is ook het aanleveren van informatie over subsidies of vergoedingen/bijdragen die voor dezelfde subsidiabele activiteiten van andere bestuursorganen, private organisaties of personen afkomstig zijn. Deze gegevens zijn enerzijds van belang om te kunnen beoordelen of er sprake is van een sluitende begroting, anderzijds kan op basis van deze gegevens ook worden gezien of er wellicht sprake zou kunnen zijn van cumulatie van subsidies of cumulatie met andere vormen van steun.

Aanvragen zullen vaak elektronisch ingediend kunnen worden. Als elektronisch indienen kán, verdient elektronisch indienen van aanvragen sterk de voorkeur. Op grond van de Awb is het echter niet mogelijk elektronisch indienen van aanvragen te verplichten.

Artikel 1.7a, Bewijsstukken

Op grond van bestaande regelgeving kunnen als bewijsstukken slechts stukken worden geaccepteerd die aan strikte eisen voldoen. In dit artikel wordt aangegeven welke bewijsstukken geaccepteerd worden. Bij alle documenten is het van belang dat uit het bewijsstuk duidelijk blijkt dat het bewijsstuk onderdeel uitmaakt van de uitvoering van het project waarvoor subsidie is verleend. Zo zal op facturen en betaalbewijzen, of het om originele documenten of afgeleiden daarvan gaat, in het algemeen een projectnummer of andere informatie vermeld moeten zijn, waaruit blijkt dat de kosten ten behoeve van een specifiek project gemaakt zijn.

Artikel 1.8, Weigeringsgronden

In bepaalde gevallen zal een subsidieaanvraag (geheel of gedeeltelijk) afgewezen worden. Omdat er gewerkt wordt met een tendersysteem (zie onder paragraaf 1.3) en het in geval van dreigende overschrijding van het subsidieplafond en het toepassen van loting in de groep van 'projecten met dezelfde score', is het onwenselijk dat aanvrager(s) voor dezelfde activiteit meerdere aanvragen indienen (om zo de kans bij een eventuele loting te vergroten). Indien voor dezelfde activiteit en door dezelfde aanvrager(s) meerdere aanvragen worden gedaan, zal - tenzij een eerder ingediende aanvraag ingetrokken zou worden - alleen de eerst ingediende aanvraag meegenomen worden in de tenderprocedure. De overige versies van dezelfde aanvraag voor dezelfde activiteit en door dezelfde aanvrager(s) zullen afgewezen worden.

Er zijn projecten waarvan het effect in meerdere provincies 'neerslaat' of neer kan slaan. In dat geval kunnen provincies in onderling overleg besluiten over de financiering van het project. Die besluitvorming zou er bijvoorbeeld toe kunnen leiden dat één provincie subsidie verstrekt, maar een deel van de benodigde financiering (naar rato) van een andere provincie verkrijgt. In geval van investeringen zal het in het algemeen zo zijn dat de plaats van de investering leidend is: subsidie voor een investering door een bedrijf in provincie x, maar het grondgebied waar de investering geplaatst wordt is in provincie y, zal aangevraagd kunnen worden bij provincie y. Door middel van fysieke controles dan het daadwerkelijke gebruik van de investering gecontroleerd kunnen worden.

Op grond van de EU-regelgeving dienen subsidies een stimulerend effect te hebben. Een stimulerend effect van een subsidie is niet aanwezig indien de subsidiabele

onderdelen van het project al zijn afgerond vóór een subsidieaanvraag ingediend is. Maar ook indien een project al is begonnen voor de subsidieaanvraag is ingediend, is het de vraag of er sprake is van een stimulerend effect door de subsidie. Een project mag dan ook pas gestart worden als een subsidieaanvraag is ingediend. Uitzondering hierop vormen de zogenaamde voorbereidende activiteiten voor het project. Kosten voor voorbereidende activiteiten (= voorbereidingskosten) zijn algemene kosten ter voorbereiding van het project, zoals het inschakelen van adviseurs en het (laten) uitvoeren van haalbaarheidsstudies. De kosten moeten aantoonbaar zijn gemaakt ten behoeve van het specifieke project. Het kan hierbij overigens NIET gaan om de inzet van eigen personeel van een organisatie, indien de voorbereidende activiteiten feitelijk reguliere werkzaamheden voor dit personeel betreffen.

Vorbereidingskosten zijn op grond van artikel 1.12 subsidiabel, mits ze zijn gemaakt binnen een redelijke termijn voorafgaand aan het project. Die redelijke termijn is in zijn algemeenheid gesteld op één jaar vóór de aanvraag is ingediend, maar in een openstellingsbesluit kunnen GS van die termijn van één jaar afwijken.

Bij een openstelling kan sprake zijn van een POP-subsidieplafond dat slechts bestaat uit ELFPO-budget en geen of ontoereikende middelen voor de nationale overheidscofinanciering. Omdat een POP-subsidie waarbij ELFPO wordt toegekend, alleen rechtmatig verleend wordt indien er ook eenzelfde bedrag aan nationale overheidsfinanciering voor het project beschikbaar gesteld wordt, is als specifieke weigeringsgrond vermeld het feit dat een aanvraag - op het moment van beschikken - niet is voorzien van een bijdrageverklaring dan wel een subsidie-intentie of -beschikking voor de benodigde nationale overheidsfinanciering.

Overigens is ook de weigeringsgrond genoemd in artikel 4.35, eerste lid, onder a, van de Awb is in dit geval onverminderd van toepassing. Dit betekent dat indien de uitvoering van de activiteit naar het oordeel van GS technisch, financieel, organisatorisch of economisch niet haalbaar is, de subsidie geweigerd kan worden.

Artikel 1.9, Personeelskosten

Indien in een project eigen personeel wordt ingezet, kunnen de kosten van dat personeel berekend worden volgens één van de methodes beschreven in dit artikel. De berekeningswijze is, voor wat betreft het aantal uren bij een voltijds (= 40-urig) dienstverband, verplicht voorgeschreven vanuit de van toepassing zijnde EU-verordeningen. De toeslag voor werkgeverslasten en de opslag voor indirecte kosten zijn zogenaamde standaardschalen van eenheidskosten. Indirecte kosten zijn daarbij alle kosten die niet direct toe te rekenen zijn aan de uitvoering van de activiteit waarvoor subsidie is verleend, bijvoorbeeld bureaunkosten.

Rekenvoorbeeld werken met individueel uurtarief

1. Op basis van de meest recente loonstaat van de persoon die voor het project werkzaam is wordt het bruto jaarsalaris voor deze persoon berekend (inclusief niet prestatiegebonden eindejaarsuitkering, maar exclusief vakantieuitkering)
2. Verhoog het onder 1 bedoelde bedrag met 43,5% (ter dekking van de werkgeverslasten)
3. Verhoog het onder 2 berekende bedrag met 15% (ter dekking van overheadkosten)
4. Deel het onder 3 berekende bedrag door '(aantal contracturen/40) x 1.720' om de loonkosten per uur voor deze persoon te bepalen
5. Bij een loonkostendeclaratie wordt een urenstaat overlegd. De loonkostenvergoeding voor deze persoon bedraagt het ingezette aantal uren volgens de urenstaat x het onder 4 berekende uurtarief.

Voor organisaties die als bestendige praktijk werken met een integrale kostensystematiek, kunnen personeelskosten ook berekend worden door het aantal aan het project bestede uren te vermenigvuldigen met de op grond van die systematiek tevoren bepaalde loonkosten per uur.

Overigens zijn personeelskosten (waarbij sprake is van de inzet van personeel waaraan salaris wordt uitbetaald) iets anders dan de kosten van eigen arbeid (aanvrager stopt zelf tijd in een project, maar indien de aanvrager niet in loondienst is en dus geen 'loon' krijgt, is er geen sprake van personeelskosten) én iets anders dan kosten van vrijwilligers. Deze laatste twee kostenposten zijn geregeld in artikel 1.11.

Aan de te vergoeden kosten voor personeel kán in een openstellingsbesluit een maximum gesteld worden. Maar ook als er geen maximum gesteld wordt, geldt als algemeen uitgangspunt de redelijkheid van kosten. Loonkosten zijn dan ook gemaximeerd tot een uurtarief dat redelijk is gelet op de aard van de te verrichten werkzaamheden én het aantal te declareren uren is gemaximeerd op het aantal uren dat redelijkerwijs, gelet op de verrichtte of te verrichten werkzaamheden, aan de werkzaamheden besteed wordt. Hierbij is tevens van toepassing dat personeel, op jaarbasis, nooit meer uren kan declareren dan genoemd aantal van 1.720 uur.

Bij de berekening van personeelskosten wordt, tenzij de methodiek van integrale kosten van toepassing is, uitgegaan van het meest recente brutojaarloon. Bij de aanvraag van subsidie zal dit de kosten betreffen van het jaarloon voorafgaand aan de subsidieaanvraag, van een personeelslid van het niveau waarop personeel ingezet wordt in het project. Bij afrekening gaat het om de daadwerkelijk gemaakte kosten.

Artikel 1.10, Kosten aankoop van gronden

Indien het in het kader van een project noodzakelijk is om gronden aan te kopen, mogen de kosten voor de aankoop van die gronden maximaal 10% van de totale subsidiabele kosten van het project bedragen, tenzij er een uitzondering op deze 10%-regeling van toepassing is op grond van het tweede of derde lid van dit artikel.

Praktijkvoorbeeld: Een project omvat de aanleg van een fietspad met EU-subsidiabele inrichtingskosten van € 810.000,- waarvoor in totaal 2 ha grond moet worden aangekocht ad € 140.000,-. De totale projectkosten bedragen dus € 950.000,-. Als de aankoopkosten tot 10% over de totale subsidiabele kosten mogen bedragen, vormen de aanlegkosten van € 810.000,- dus 90% van de totale subsidiabele kosten. De totale subsidiabele kosten bedragen in dit voorbeeld dan teruggerekend ($100/90 \times € 810.000,-$) € 900.000,- waarvan € 90.000,- grondkosten. De overige € 50.000,- grondkosten zijn niet EU-subsidiabel.

Artikel 1.11, Berekeningswijze bijdragen in natura

Indien bij een maatregel genoemd in hoofdstuk 2 of 3 bijdragen in natura subsidiabel gesteld worden, worden in dit artikel de voorwaarden genoemd waaraan moet worden voldaan om een bijdrage in natura vergoed te kunnen krijgen.

Artikel 1.12, Subsidiabiliteit van de kosten

Kosten zijn slechts subsidiabel als de kosten worden gemaakt nadat een aanvraag om subsidie ingediend is. Kosten worden geacht te zijn gemaakt zodra er een handeling is verricht waardoor de subsidieverkrijger een niet vrijblijvende verplichting is aangegaan.

Denk daarbij bijvoorbeeld aan het zetten van een handtekening onder een koopcontract of het sluiten van een uitvoeringsovereenkomst. Uitzondering op de voorwaarde dat kosten pas mogen worden gemaakt nadat de aanvraag om subsidie is ingediend kunnen de zogenaamde voorbereidingskosten, zijnde kosten die aantoonbaar gemaakt zijn om te komen tot een projectplan, zijn. Dit moet in het opstellingsbesluit als zodanig zijn bepaald. Het gaat hierbij met name om kosten van bijvoorbeeld adviseurs of haalbaarheidsstudies. Indien eigen personeel ten behoeve van een project wordt ingezet, zijn de voorbereidingsactiviteiten die het personeel heeft uitgevoerd slechts subsidiabel, indien die activiteiten aantoonbaar ten behoeve van het project gemaakt zijn én niet het reguliere werk van het desbetreffende personeel betreffen.

Artikel 1.13, Niet subsidiabele kosten

Bij de maatregelen genoemd in hoofdstuk 2 en 3 worden de subsidiabele kosten benoemd. Bepaalde kostenposten zullen, bijvoorbeeld op grond van EU-regelgeving of op basis van provinciale beleidsafwegingen, nooit subsidiabel gesteld worden. In dit artikel worden deze kosten benoemd.

Een van de kosten die hierbij worden genoemd zijn kosten die naar het oordeel van GS niet voldoen aan de eisen van goed financieel beheer (artikel 1.13, lid 1, sub k). Onder goed financieel beheer wordt in ieder geval verstaan dat opgevoerde kosten niet bovenmatig mogen zijn. Dat wil zeggen dat de opgevoerde kosten redelijk moeten zijn en dus in verhouding moeten staan tot het doel dat moet worden bereikt. Zo moeten materialen die worden aangekocht qua specificatie passend zijn bij het doel waarvoor het materiaal wordt aangekocht. Zo zal het aantal uren dat wordt besteed aan uitvoering van een project redelijk moeten zijn. Iemand die 1.000 uren besteedt aan de uitvoering van een project terwijl vergelijkbare projecten met een inzet van slechts 100 uren uitgevoerd worden, zal die 1.000 uur niet vergoed krijgen.

Artikel 1.14, Adviescommissie

Subsidieaanvragen zullen, met uitzondering van aanvragen onder Leader en specifieke andere aanvragen zoals met name bij eenvoudige investeringsmaatregelen, worden geselecteerd op grond van een tendersysteem aan de hand van tevoren vastgelegde selectiecriteria. Indien de selectiecriteria daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld omdat de criteria niet eenvoudig objectiveerbaar zijn, kunnen GS besluiten ten behoeve van de beoordeling van ingediende projecten die aan de subsidiabiliteitsvoorwaarden voldoen, een adviescommissie in het leven roepen, conform artikel 82 Provinciewet. Er kan daarbij sprake zijn van een ambtelijke adviescommissie of van een adviescommissie bestaande uit deskundigen. Indien gekozen wordt voor een deskundigenadviescommissie, zal de commissie voldoen aan de voorwaarden zoals genoemd in afdeling 3.3 van de Awb.

Artikel 1.15, Prioritering subsidieaanvragen

Zoals beschreven in paragraaf 1.3 worden projecten door middel van het toepassen van tendering en in het openstellingsbesluit aangegeven selectiecriteria en weging daarvan – al dan niet na advisering door een adviescommissie - van een puntentotaal voorzien. Projecten worden op basis van dit puntentotaal gerangschikt op een prioriteitenlijst.

Projecten die niet voor subsidie in aanmerking komen omdat niet is voldaan aan een of meerdere subsidiabiliteitscriteria of omdat de voorgeschreven minimale totaalscore niet wordt behaald, worden niet op de prioriteitenlijst opgenomen.

Subsidie wordt slechts verstrekt aan projecten opgenomen op de prioriteitenlijst, voor zover het subsidieplafond subsidiëring toelaat. Bij overschrijding van het subsidieplafond en een gelijk aantal punten op de selectiecriteria, treedt de procedure als beschreven in het openstellingsbesluit in werking. Zie ook paragraaf 1.3.

Artikel 1.17, Verplichtingen

Aan een subsidieverkrijger worden verschillende verplichtingen opgelegd. In dit artikel staan de algemeen van toepassing zijnde verplichtingen genoemd. Om te voorkomen dat projecten die nog niet uitvoeringsgereed zijn al wel meedoen in een tender en beslag leggen op een deel van het beschikbare budget, wordt een termijn 'binnen twee maanden na subsidietoekenning starten met het project' gehanteerd. Van deze termijn kan overigens in het openstellingsbesluit of de toekenningsbeschikking afgeweken worden.

Een vanuit het oogpunt van controle belangrijke verplichting is de verplichting tot het voeren van een inzichtelijke administratie. Die administratie dient tot 5 jaar ná de formele afsluiting van het POP3 op 31 december 2023, dus tot 31 december 2028, bewaard te worden.

Onder een sluitende urenadministratie en een volledig inkoopdossier wordt verstaan wat deze begrippen in het normale taalgebruik betekenen, namelijk een administratie zoals bijvoorbeeld een tijdschrijfsysteem van waaruit het ingezette aantal uren ten behoeve van het project inzichtelijk is respectievelijk een dossier waarin alle documenten die betrekking hebben op de aankoop van een bepaalde investering overzichtelijk bijeengebracht zijn.

In geval van investeringen is het niet alleen van belang dat aangetoond wordt dat een investering daadwerkelijk gedaan is ('de machine is gekocht'), maar is ook van belang dat de investering daadwerkelijk gebruikt kán worden en dus gebruiksklaar is ('de machine is aangesloten'). Dat de investering vervolgens ook daadwerkelijk gebruik wórdt is geen vereiste. Wel wordt vereist dat de investering gedurende vijf jaar gebruiksklaar in stand gehouden wordt en dus ook vijf jaar aantoonbaar bruikbaar blijft.

Op grond van lid 1, sub I dient een subsidieverkrijger een voorgenomen overdracht van het eigendom van een onderneming waaraan subsidie is verleend of zeggenschap over gronden waarop subsidie is verleend, te melden bij de subsidieverlener. Melding moet dus worden gedaan vòòr daadwerkelijke overdracht, op het moment dat zekerheid bestaat over de overdracht. Mocht een voorgenomen overdracht uiteindelijk toch niet doorgaan, dan dient ook daar wederom melding van te worden gemaakt. Dit omdat voor de subsidieverstrekker te allen tijde duidelijk moet zijn wie zeggenschap heeft over een onderneming/de gronden waarop een subsidie is verleend.

Artikel 1.19, Verrekening vermogensvoordeel

Voor zover het verstrekken van een subsidie leidt tot vermogensvorming, kan op grond van de Awb, artikel 4.41, tot verrekening van het vermogensvoordeel worden overgegaan, mits dit - in geval van een subsidie op basis van een wettelijk voorschrift - bij wettelijk voorschrift is bepaald. Dit artikel strekt ertoe die bevoegdheid te creëren.

Artikel 1.20, Verrekening netto inkomsten gedurende uitvoering

Op grond van artikel 65, achtste lid, van Verordening (EU) nummer 1303/2013, dient bij projecten die tijdens de uitvoering ervan netto-inkomsten genereren waarmee tijdens de goedkeuring van die actie geen rekening is gehouden, in bepaalde gevallen een verrekening van die inkomsten plaats te vinden. Onder netto-inkomsten worden óók begrepen besparingen die worden behaald als gevolg van de investeringen (zie de definitie in artikel 1.1). In artikel 65, achtste lid, van Verordening (EU) nummer 1303/2013, worden verschillende uitzonderingen benoemd; onder meer is bepaald dat

verrekening niet hoeft plaats te vinden indien de totale subsidiabele kosten minder dan € 50.000,-- bedragen.

Artikel 1.21, Verrekening netto-inkomsten na uitvoering

Op grond van artikel 61 van Verordening (EU) nummer 1303/2013, dient bij projecten die na de uitvoering ervan netto-inkomsten genereren, in bepaalde gevallen een verrekening van die inkomsten plaats te vinden. In genoemd artikel worden verschillende uitzonderingen benoemd, onder meer is bepaald dat verrekening niet hoeft plaats te vinden indien de totale subsidiabele kosten minder dan € 1.000.000,-- bedragen.

Artikel 1.23, Bevoorschotting op basis van realisatie (tussentijdse betalingen)

Dit artikellid biedt subsidieverkrijgers de mogelijkheid om tussentijds, vóór afronding van het project, deelbetalingen (een tussentijdse betaling of voorschot op basis van realisatie) aan te vragen voor reeds gemaakte kosten. Om uitvoeringskosten te beperken, wordt de mogelijkheid tot het aanvragen van een tussentijdse betaling beperkt tot aanvragen van minimaal 25% van de verleende subsidie of minimaal € 50.000,--. GS kunnen in een openstellingsbesluit nadere regels stellen aan het indienen van een voorschot. Het bedrag dat per voorschot kan worden verstrekt zou daarbij ook gemaximeerd kunnen worden.

Artikel 1.24, Verlagen voorschot

Verlagen van een betalingsaanvraag (dat kan een voorschot zijn, maar ook een subsidievaststelling/eindbetaling) is van toepassing als in de betalingsaanvraag kosten zijn opgenomen waarvan niet kan worden vastgesteld dat ze subsidiabel zijn. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om onvoldoende onderbouwing van gemaakte kosten (bijvoorbeeld ontbrekende facturen en/of betaalbewijzen), om kosten voor activiteiten die niet zijn verricht in het kader van het project, om kosten voor activiteiten die wel in het kader van het project zijn verricht, maar waarvan de kosten in de openstelling of in het besluit tot subsidieverlening niet subsidiabel gesteld zijn of kosten die dubbel opgevoerd worden (in één declaratie of al betaalbaar gesteld zijn in een eerdere declaratie). De betreffende - niet subsidiabele - kosten worden vanzelfsprekend niet vergoed. Indien de onjuist gedeclareerde kosten meer dan 10% bedragen van de totaal in de desbetreffende aanvraag gedeclareerde wel subsidiabele kosten, wordt het te verstrekken voorschot verlaagd met de hoogte van de opgevoerde kosten die niet subsidiabel zijn. Die verlaging kan overigens nooit leiden tot een negatief bedrag. Deze regel is door de Europese Commissie ingesteld om zorgvuldigheid bij aanvragers te stimuleren. Indien een aanvrager aan kan tonen dat hij geen schuld heeft aan de onjuiste declaratie, kan van de korting worden afgezien.

Een rekenvoorbeeld.

Er is een subsidietoekenning verstrekt van € 200.000,--.

Er wordt een betalingsverzoek ingediend (voorschot op basis van realisatie) van € 100.000,-- (er wordt voor € 100.000,-- aan facturen en betaalbewijzen overlegd). Bij controle blijkt dat € 20.000,-- aan facturen en betaalbewijzen NIET betaalbaar gesteld kan worden, omdat de facturen en betaalbewijzen geen in het kader van het project subsidiabel gestelde kosten betreffen. Er is dus sprake van € 20.000,-- aan 'onjuiste' facturen, € 80.000,-- aan facturen is wel subsidiabel. Er is daarmee sprake van een fout van 25% (€ 20.000,-- 'fout' en € 80.000,-- 'goed'). Het te betalen voorschot van € 80.000,-- (bedrag van de juiste facturen), wordt nu verlaagd met € 20.000,-- (het totaalbedrag aan onjuiste facturen) en dus wordt een voorschot uitbetaald van € 60.000,--.

Artikel 1.25, Voorschotten vooruitlopend op realisatie

In een beperkt aantal gevallen is het mogelijk om, vóór de uitvoering van een project daadwerkelijk gestart is en kosten aantoonbaar gemaakt zijn, een voorschot ('voorschot vooruitlopend op realisatie') aan te vragen. De verordening [(EU) 1305/2013, artikel 42, tweede lid, en artikel 45, vierde lid] beperkt de mogelijkheid voor dergelijke voorschotten tot investeringsprojecten en functionerings- en dynamiseringskosten bij LEADER. Het voorschot bedraagt maximaal 50% van de totaal toegekende overheidssteun en kan slechts toegekend worden indien er voor 100% van het voorschot een garantie is verstrekt. Een dergelijke garantie kan worden verstrekt door een bank of daaraan gelijkgestelde instelling. Ook een overheidsgarantie kan, mits aan de voorwaarden is voldaan, als garantiestelling geaccepteerd worden.

Artikel 1.26, Wijzigingsverzoeken

De ervaring leert dat projecten gedurende de looptijd vaak op een of meerdere punten gaan afwijken van hetgeen in het oorspronkelijke projectplan werd vermeld. Een subsidieverkrijger kan bij GS in dat geval een wijzigingsverzoek indienen. Bij de beoordeling van het wijzigingsverzoek zullen GS in ieder geval beoordelen in hoeverre de voorgestelde aanpassing zou leiden tot een project dat, indien het project in die aangepaste versie oorspronkelijk zou zijn ingediend, niet voor subsidie in aanmerking gekomen zou zijn. Indien nodig kunnen GS zich hierbij laten adviseren door de adviescommissie als bedoeld in 1.14. Voor zover van toepassing/mogelijk, is het van belang dat een wijzigingsverzoek ingediend én goedgekeurd is, vóór de aanvrager de uitvoering van het project daadwerkelijk aanpast. Aanpassingen die doorgevoerd worden vóór een wijzigingsverzoek is goedgekeurd, voert de aanvrager voor eigen rekening en risico door.

Artikel 1.27, Subsidievaststelling

Een aanvraag tot vaststelling van de subsidie dient tijdig bij GS te worden ingediend. Tenzij anders is bepaald, dient binnen dertien weken na afronding van de projectactiviteiten een aanvraag tot subsidievaststelling te worden ingediend. Op grond van de Awb kan deze termijn van dertien weken indien nodig worden verdaagd.

Bij de aanvraag dienen alle bescheiden te worden overgelegd die noodzakelijk zijn om de inhoudelijke uitvoering van het project, de financiële aspecten ervan en de behaalde resultaten te kunnen beoordelen. Soms zal ten behoeve van de aanvraag van subsidievaststelling een formulier zijn voorgeschreven dat gebruikt moet worden. Er moet bij de aanvraag in ieder geval een onderverdeling gemaakt worden naar de onderscheiden subsidiabele kosten. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om een onderscheid dat is gemaakt in de subsidiebeschikking of, indien daarnaar in de subsidiebeschikking verwezen wordt, in de begroting bij de aanvraag.

De subsidieverkrijger dient een eigen beoordeling te geven van hetgeen het project heeft opgeleverd. Deze beoordeling gaat verder dan het feitelijk beschrijven van de activiteit(en) die is/zijn verricht. Het is van belang dat de subsidieverkrijger aangeeft in hoeverre de activiteit(en) daadwerkelijk heeft/hebben bijgedragen aan de (meer abstracte) doelstellingen van het project.

Artikel 1.29, Verlagingen

Indien er sprake is van onregelmatigheden, moet de verleende of zelfs een reeds vastgestelde subsidie - op grond van EU-voorschriften - worden verlaagd. Onregelmatigheden zijn, kort gezegd, 'een handeling of een nalaten, waardoor de begroting van de Gemeenschappen wordt of zou kunnen worden benadeeld'. Het is een koepelterm die feitelijk aanduidt dat er 'iets' anders is gegaan dan is afgesproken. Dat 'iets' kan van alles zijn, van een gebrekkige administratie tot investeringen waarvoor wel subsidie is verkregen, maar die helemaal niet gedaan blijken te zijn.

Hoofdstuk 2

Paragraaf 1, Trainingen, workshops, ondernemerscoaching en demonstraties

Artikel 2.1.1, Activiteiten

Het gaat om steun voor activiteiten gericht op meerdere landbouwers tegelijk. De activiteiten hebben een collectief karakter. Het gaat met name om activiteiten gericht op landbouwers, zoals trainingen, workshops, ondernemerscoaching en demonstratieprojecten. Daarbij vindt kennisuitwisseling plaats rond een specifiek onderwerp. Het doel is om deze landbouwers te informeren over nieuwe kennis en innovaties in de landbouw die leiden tot toepassing ervan en bijdragen aan de verduurzaming van deze sector. Demonstratieactiviteiten vinden plaats op proefstations, agrarische bedrijven of elk willekeurige andere locatie waar nieuwe kennis kan worden gedemonstreerd, onder het motto 'eerst zien dan geloven'. Het zal hier bijvoorbeeld gaan om demonstratievelden, nieuwe apparatuur en stalconcepten. In het kader van dit artikel komen ook activiteiten in aanmerking die betrekking hebben op de opzet en het in stand houden van studiegroepen, waarbij een grote groep van landbouwers onderling en met adviseurs en andere partijen, waar nuttig, kennis en ervaring kan uitwisselen rond een specifiek thema of over een vakgebied.

Artikel 2.1.6, Hoogte van de subsidie

De subsidie bedraagt 60% bij projecten die zich hoofdzakelijk richten op het beperken van kosten, risico's en nadelige gevolgen van externe effecten. Een subsidie van 80% is mogelijk voor projecten die hoofdzakelijk bijdragen aan verduurzaming/beperkingen van effecten op het milieu. Het gaat derhalve om het verschil in kennisontwikkeling van productieve en niet-productieve aard, c.q. bedrijfsbelang en maatschappelijk belang.

Artikel 2.1.7, Rangschikking

De selectiecriteria zijn een belangrijk sturingsinstrument voor provincies waarmee zij met het POP3-programma de nodige accenten kunnen geven om goed in te kunnen spelen op de regionale en lokale context. In dit artikel zijn in lid 1 de criteria opgenomen die bij gebruik van selectiecriteria altijd gehanteerd zullen worden. Het criterium 'mate van innovativiteit' is een facultatief criterium, waarvan gebruikgemaakt zal worden indien dat, gelet op het soort openstelling, nuttig is voor de selectie. De wijze waarop met de selectiecriteria wordt omgegaan staat beschreven in §3.

Kosten voor het ontwikkelen van nieuwe kennis zijn in het kader van dit onderdeel van de verordening NIET subsidiabel. Niet uit te sluiten is dat bij wel subsidiabele activiteiten in het kader van deze maatregel óók sprake is van 'nieuwe kennis' die ontwikkeld wordt. Het onderscheid zit tussen de ontwikkeling van nieuwe kennis (uitgesloten) en de overdracht van kennis die voor de doelgroep nog nieuw is. Mogelijk dat als neveneffect van die kennisoverdracht nieuwe ideeën (kennis) worden gegenereerd, maar dat is geen bezwaar.

Paragraaf 2, Fysieke investeringen voor innovatie en modernisering van agrarische ondernemingen

Investeringen waarvoor op grond van deze verordening subsidie kan worden verstrekt, moeten gericht zijn op modernisering van de onderneming. De investeringen kunnen een maatschappelijk doel dienen, maar zullen ook bijdragen aan het rendement van de onderneming. Dit is de reden dat er een eigen bijdrage van 60% gevraagd wordt.

Behalve voor subsidie voor innovatieve fysieke investeringen kan ook subsidie worden verstrekt voor de eerste toepassing van nieuwe technieken, producten of processen, bijvoorbeeld voor mestscheiders of mestmonovergisters.

Paragraaf 2.2 is verder bedoeld voor investeringen in de toepassing van innovatieve technieken, processen of producten die nodig zijn voor projecten gericht op het ontwikkelen, beproeven of demonstreren van innovaties waarvoor op basis van paragraaf 2.1 subsidie kan worden verstrekt. Dat kan bijvoorbeeld een innovatieve stal zijn, waarvan de investering een te zwaar beroep op het innovatiebudget zou doen.

Om voor subsidie in aanmerking te komen moet de investering betrekking hebben op een of meerdere van de thema's zoals genoemd in artikel 2.2.1, tweede lid.

Paragraaf 3, Fysieke investeringen in verduurzaming van agrarische ondernemingen van jonge landbouwers

Voor boeren in Nederland is het een grote uitdaging om rendement en duurzaam produceren (rekening houdend met milieu, klimaatbestendigheid, dierwelzijn, diergezondheid/volksgezondheid, biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit) met elkaar te combineren. De meeste boeren hebben voldoende rendement om daarin voortdurend te investeren. Voor jonge boeren levert dat na start of overname van een bedrijf vaak problemen op; ze hebben dan vanwege hoge investeringslasten te maken met een investeringsdip. Daardoor blijven zij achter met verduurzaming van hun bedrijven. Ook blijken ze te kampen met hogere financieringslasten die vaak het gevolg zijn van recente overname of start van het bedrijf. Om deze reden willen wij juist deze specifieke groep van jonge boeren steunen.

Bovendien is een ontwikkeling dat boeren op steeds hogere leeftijd pas een eigen bedrijf starten of overnemen. Dit vinden we een ongewenste ontwikkeling, omdat ondernemers hiermee langer afhankelijk blijven van hun voorgangers - meestal hun ouders - waardoor een kortere periode resteert om het bedrijf te moderniseren; de aflossingstermijn van de investeringen wordt immers sterk bekort.

Met deze regeling willen we jonge boeren stimuleren om duurzaam te investeren in hun bedrijf. Het zal voornamelijk gaan om de aanschaf van modernere installaties en machines waarmee de jonge landbouwer een achterstand kan inlopen.

Vervanging door dezelfde goederen die al op het bedrijf aanwezig waren, komt niet in aanmerking. De modernisering moet bijdragen aan verbetering van milieu, klimaatbestendigheid, dierwelzijn, volks- en diergezondheid, landschap/ruimtelijke kwaliteit of biodiversiteit. Investeringen die alleen of hoofdzakelijk gericht zijn op verbetering van de rentabiliteit van bedrijven, komen niet in aanmerking.

Ten behoeve van de uitvoering van deze maatregel zal door GS een lijst van fysieke investeringen opgesteld worden die gericht zijn op verduurzaming van landbouwbedrijven. Per fysieke investering wordt een puntenaantal vastgesteld. Mocht een openstelling worden overvraagd, dan komen investeringen die hoger scoren het eerst voor subsidie in aanmerking.

Een specifiek aandachtspunt bij deze maatregel is het gegeven dat een jonge landbouwer bij de bedrijfsovername vaak niet alleen zeggenschap krijgt over het bedrijf. In veel gevallen is er sprake van een maatschap waarin de jonge landbouwer deel gaat nemen. Om voor subsidie vanuit deze maatregel in aanmerking te kunnen komen zal de deelname aan de maatschap aan specifieke voorwaarden moeten voldoen. Indien er sprake is van een jonge landbouwer die onderdeel wordt van een maatschap, dan is de maximale subsidie die kan worden verkregen procentueel lager, maar de maximaal te verkrijgen subsidie blijft € 20.000,-.

Paragraaf 4, Investeringen in infrastructuur

Algemeen

Om de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse landbouw te handhaven en te versterken, is een blijvende investering in de landbouwstructuur noodzakelijk. Door deze investeringen kan de efficiëntie van de sector worden verhoogd. Dit kan worden bereikt door de juiste aanpassingen van percelen. Naast verbetering van de bedrijfsefficiëntie draagt de herstructurering van landbouwbedrijven tevens bij aan de realisatie van internationale doelen rondom water, Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), biodiversiteit en Natura-2000.

Deze maatregel betreft een combinatie van mogelijkheden ter verbetering van de verkaveling, de toegankelijkheid en de landbouwinfrastructuur enerzijds en verbetering van de ligging van landbouwbedrijven uit het oogpunt van milieu-, water- en natuurdoelen anderzijds. Verder komen er ook mogelijkheden voor de verbetering van de energie-infrastructuur van land- en tuinbouwbedrijven om geproduceerde energie te kunnen delen met andere bedrijven en instellingen.

Hoewel het realiseren van infrastructuur zowel positieve als negatieve effecten op natuur en milieu kan hebben, afhankelijk van de omvang en de locatie van projecten, zal deze maatregel overwegend positieve effecten hebben op het milieu. Alle projecten moeten namelijk voldoen aan de (inter)nationale wet- en regelgeving, zoals onder meer

de voorwaarde dat het project moet passen binnen vigerende bestemmingsplannen, waardoor negatieve effecten beperkt blijven. Een verplaatsing van bedrijven uit natuuroverwegingen heeft een positief effect op natuur. Een efficiëntere bedrijfsvoering kan leiden tot vermindering van de emissies (zoals broeikasgassen, ammoniak, nutriënten en bestrijdingsmiddelen). Dit heeft een direct positief effect op de kwaliteit van bodem, water en lucht. Het schoner worden van het leefmilieu, betere luchtkwaliteit, meer groen, minder geuremissies, minder verkeersbewegingen, hebben op hun beurt weer indirecte positieve effecten op het woon- en leefklimaat.

Deze submaatregel is gericht op investeringen in het landelijk gebied die bijdragen aan de verbetering van de verkaveling van de landbouwbedrijven en de daarbij behorende toegankelijkheid, bodemgesteldheid, waterhuishouding en/of de verplaatsing van landbouwbedrijven. Het gaat daarbij om de volgende concrete acties.

- a) Projecten gericht op draagvlakontwikkeling, inhuur van kavelruilcoördinatoren en andere experts, faciliteren aankoop ruilgronden, opstellen en uitvoeren van verkavelingsplannen en verkavelings-procedures, vacatiegelden voor gebiedscommissies, kadaster- en notariskosten, projectmanagement.

In verband met de verbetering van de verkavelingsstructuur van landbouwbedrijven

- b) Investerings om kavels beter bewerkbaar en bereikbaar te maken zoals: graven en dempen van sloten, met elkaar verbinden van percelen, aanpassen van drainage, aanleg of verbetering van dammen en kavelpaden, aanpassen van het wegenstelsel, aanpassen van de waterhuishouding.
- c) Investerings ten behoeve van inpassingsmaatregelen om negatieve gevolgen van het verkavelingsplan op de omgeving te voorkomen zoals: aanbrengen van beplantingen, aanpassen van de wegen- en padenstructuur ten behoeve van het algemeen belang, aanpassen van de waterhuishouding ten behoeve van het algemeen belang.

In verband met bedrijfsverplaatsing van landbouwbedrijven

- d) Het demonteren, verhuizen en weer opbouwen van bestaande voorzieningen, het vervangen van een bestaand gebouw of voorziening door een nieuw, modern gebouw of nieuwe moderne voorziening, zonder dat daarbij de betrokken productie of technologie fundamenteel wordt gewijzigd.

Bij deze concrete actie gaat het uitsluitend om de verplaatsing van agrarische bedrijven met als doel verbetering van de landbouwstructuur, meestal in combinatie met milieu-, water- en natuurdoelen (bijvoorbeeld vanwege de nabijheid van Natura-2000-gebieden).

Paragraaf 5, Niet productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS

De wettelijke basis van deze maatregel wordt gevormd door Verordening (EU) nummer 1305/2013, in het bijzonder artikel 5, vierde lid, aanhef, in combinatie met artikel 17, eerste lid (d), en de op deze maatregel van toepassing zijnde gedelegeerde en uitvoeringshandelingen. De maatregel is gericht op niet-productieve investeringen voor herstel- en inrichtingsmaatregelen voor natuur, landschap en biodiversiteit. De investeringen dienen altijd, direct of indirect, een link te hebben met de land- of bosbouw. Indien er niet-productieve investeringen worden gedaan met een link met agrarische activiteiten (bijvoorbeeld aanleg van een dam om het waterpeil in

natuurgebied te verhogen maar tegelijkertijd het waterpeil van nabijgelegen landbouwgronden niet te laten stijgen), dan is het wél mogelijk om mitigerende maatregelen die gelijktijdig met de investering genomen dienen te worden en die zijn gericht op het voorkomen van schade aan of verbeteren van het milieu of de biodiversiteit, mede te financieren (in genoemd voorbeeld: de dam wordt voorzien van een vistrap, om de visstand niet negatief te beïnvloeden).

Niet-productieve investeringen zijn die investeringen die geen aanmerkelijke stijging van de waarde of rentabiliteit van een bedrijf tot gevolg hebben. Daarbij wordt gedacht aan inrichtingsmaatregelen voor specifieke soorten, aanleg en inrichting van landschapselementen zoals bijvoorbeeld houtwallen, singels en poelen, inrichting van weidevogelkerngebieden, inrichtingsmaatregelen voor hydrologische maatregelen PAS en daarvoor noodzakelijke ICT- of technische voorzieningen.

Bij de hydrologische maatregelen in Natura-2000-gebieden in het kader van de PAS-maatregelen kan gedacht worden aan natuurversterkende maatregelen, die (in)direct een link hebben met de land- of bosbouw, zoals de aanleg van regenwaterbuffers en stuwen, (waterconserverende) drainagesystemen en natte bufferzones, het omleggen van beken en het verhogen van waterpeilen.

Onderdeel van de subsidiabele kosten kan zijn de aankoop van grond. In dat geval zijn de voorwaarden van artikel 1.10 onverkort van toepassing. Inrichtingsmaatregelen op de (aangekochte) grond vallen onder 'verbetering' van de gronden, waarop de voorwaarden voor de aankoop van grond niet van toepassing zijn.

Indien tweedehands installaties deel uitmaken van de subsidiabele kosten, zijn de kosten daarvan subsidiabel tot maximaal de marktwaarde van die installaties.

De subsidiabele kosten in een project worden voor 100% gesubsidieerd. Indien de provincie slechts het ELFPO-budget ter beschikking stelt, dient de aanvrager bij de aanvraag bewijsstukken te overleggen dat ook de verplichte nationale overheidsfinanciering ten behoeve van het project beschikbaar is (zie artikel 1.4, tweede lid, in combinatie met artikel 1.8, sub e). Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om de inbreng van 50% van de totaal subsidiabele kosten door de aanvrager zelf, indien de aanvrager een waterschap is.

Paragraaf 6, Niet-productieve investeringen water

De wettelijke basis wordt gevormd door Verordening (EU) nummer 1305/2013, in het bijzonder artikel 5, vierde lid, aanhef, in combinatie met artikel 17, eerste lid (d), en de toepasselijke gedelegeerde en uitvoeringshandelingen.

De submaatregel is gericht op niet-productieve investeringen in het landelijk gebied die betrekking hebben op de (her)inrichting/transformatie en het beheer van het watersysteem voor landbouw-, water- en klimaatdoelen. Deze submaatregel is inzetbaar voor het gehele plattelandsgedebied van Nederland. De investeringen dienen altijd, direct of indirect, een link te hebben met de land- of bosbouw. Ook in dit geval zijn mitigerende acties mede subsidiabel (zie paragraaf 5).

Niet-productieve investeringen zijn die investeringen die geen aanmerkelijke stijging van de waarde of rentabiliteit van een bedrijf tot gevolg hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld om investeringen gericht op verbetering van de waterkwaliteit en -kwantiteit om daarmee een bijdrage te leveren aan doelstellingen zoals beschreven in de KRW en de

Nitraatrichtlijn, herstel natuurlijke toestand watersystemen, het duurzaam optimaliseren van de waterhuishouding en om maatregelen gericht op voorkomen en/of beperken van watertekorten, wateroverlast, verzilting en bodemdaling, waaronder het vergroten van het watervasthoudend vermogen van landbouwgrond en daarvoor noodzakelijke ICT- of technische voorzieningen.

Voorbeelden van maatregelen zijn aanleg en inrichting van natuurvriendelijke oevers die bijdragen aan doelen KRW en tevens een buffer vormen voor emissies naar oppervlaktewater, herstel watersystemen in of met invloed op landbouwgebied naar hun natuurlijke toestand, waaronder beekherstel, hermeandering waterlopen, herstellen migratiemogelijkheden, vernatting gronden, aanleg van bufferzones langs watergangen, maatregelen die het waterbergend vermogen van gronden en watersystemen in of met invloed op landbouwgebied vergroten, bijvoorbeeld peilgestuurde drainage, aanleg van helofytenfilters (natuurlijke waterzuiveringsystemen) en waterhuishoudkundige aanpassingen in het watersysteem.

In het geval dat subsidie wordt verstrekt voor de kosten van tweedehands installaties, wordt subsidie verstrekt tot maximaal de marktwaarde van de activa.

De concrete acties in het kader van deze submaatregel vinden plaats binnen de nationale regelgeving en procedures voor de bescherming van milieu en landschap. Dit houdt onder meer in dat subsidieaanvragen moeten voldoen aan alle toepasselijke wetgeving.

Onderdeel van de subsidiabele kosten kan zijn de aankoop van grond. In dat geval zijn de voorwaarden van artikel 1.10 onverkort van toepassing. Inrichtingsmaatregelen op de (aangekochte) grond vallen onder 'verbetering' van de gronden, waarop de voorwaarden voor de aankoop van grond niet van toepassing zijn.

De subsidiabele kosten in een project worden voor 100% gesubsidieerd. Indien de provincie slechts het ELFPO-budget ter beschikking stelt en in het openstellingsbesluit is niet bepaald dat de POP-subsidie uit 100% ELFPO-financiering kan bestaan, dient de aanvrager bij de aanvraag bewijsstukken te overleggen dat ook de verplichte nationale overheidsfinanciering ten behoeve van het project beschikbaar is (zie artikel 1.4). Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om de inbreng van 50% van de totale subsidiabele kosten door de aanvrager zelf, indien de aanvrager een overheid, bijvoorbeeld een waterschap, is.

Paragraaf 7, Samenwerking voor innovaties

Artikel 2.7.1, Subsidiabele activiteiten

Voor de bevordering van de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw zijn bruggen nodig tussen kennis en technologie met betrekking tot het onderzoek enerzijds en landbouwers, bosbeheerders, plattelandsgemeenschappen, bedrijven, ngo's en adviesdiensten anderzijds. Daarbij gaat het om innovatie en modernisering van de agrarische sector rond de in dit artikel genoemde thema's.

Om dit te realiseren wordt de oprichting bevorderd van projectgerichte samenwerkingsverbanden. Deze zijn grotendeels vergelijkbaar met de operationele groepen van het EIP in paragraaf 8. Aangezien het geen verplichting is om als

samenwerkingsverband onder paragraaf 7 deel te nemen aan het Europese EIP-netwerk voor de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw, is deze uitvoeringsmaatregel geformuleerd. Deze samenwerkingsverbanden werken vervolgens op projectbasis aan een innovatieopgave die een antwoord moet geven aan een concrete vraag of kans uit de praktijk. Daarbij gaat het om de uitvoering van het gezamenlijke innovatieproject door het samenwerkingsverband.

Het betreft met name het verder ontwikkelen, valideren en verfijnen van kennis en innovaties, met als doel dat die uiteindelijk deel uit gaan maken van een groter ontwikkelingsproces dat gericht is op grootschalige toepassing ervan in de praktijk. Dit proces kan bijvoorbeeld gestart worden door kleine actieve samenwerkingsverbanden (living labs) met een schil van koplopers (early adapters). Zolang de activiteiten nog gericht zijn op het praktijkrijp maken van de kennis en innovatie, vallen ze onder deze maatregel. Wanneer het gaat om het doelgericht communiceren over en demonstreren van reeds praktijkrijpe (geheel beproefde) innovaties vallen ze onder paragraaf 1.

Stapelning van middelen is niet toegestaan, de begunstigde moet daarom aangeven of voor dit project steun is ontvangen in het kader van maatregel 19 (LEADER) of andere maatregelen. Indien dat het geval is, moet aangegeven worden hoeveel steun is ontvangen en voor welke onderdelen steun is gegeven. Ook moet dan worden aangegeven hoe de afstemming met de LEADER-groep heeft plaatsgevonden.

Artikel 2.7.9, Rangschikking

De selectiecriteria zijn een belangrijk sturingsinstrument voor provincies waarmee zij met het POP3-programma de nodige accenten kunnen geven om goed in te kunnen spelen op de regionale en lokale context. In dit artikel zijn in lid 1 de criteria opgenomen die bij gebruik van selectiecriteria gehanteerd zullen worden. De wijze waarop met de selectiecriteria wordt omgegaan staat beschreven in paragraaf 3.

Paragraaf 8, Samenwerking in het kader van het EIP

Artikel 2.8.1, Subsidiabele activiteiten

Het belangrijkste verschil met 2.7.1 is dat samenwerkingsverbanden zich dienen aan te melden bij en gebruik kunnen maken van het landelijke en Europese EIP-netwerk voor de bevordering van de productiviteit en duurzaamheid in de landbouw. Binnen dit kader worden deze samenwerkingsverbanden operationele groepen (OG's) genoemd.

Artikel 2.8.3, Aanvrager

Subsidie wordt verstrekt aan de operationele groep of een operationele groep in wording. De subsidie wordt daarbij verstrekt aan de penvoerder als bedoeld in artikel 1.6, tweede lid, onder c.

Artikel 2.8.8, Hoogte van de subsidie

Voor OG's binnen het kader van het EIP geldt voor fysieke investeringen een subsidiepercentage dat 20% hoger is dan bij samenwerkingsverbanden buiten het EIP-kader zoals beschreven onder paragraaf 7. Dit geldt ook wanneer binnen dit kader gebruik wordt gemaakt van paragraaf 2 (fysieke investeringen voor innovatie).

Artikel 2.8.9, Rangschikking

Zie toelichting artikel 2.7.9.

Hoofdstuk 3, LEADER

Er zijn door de Europese Commissie meerdere maatregelen ontwikkeld op basis waarvan LEADER-initiatieven ondersteund kunnen worden. Dit betreft: ondersteuning van de Locale Actie Groep (LAG) in de uitvoering, ondersteuning van projecten, ondersteuning van samenwerkingsprojecten van LAG's onderling en ondersteuning van organisaties die de status van LAG willen bemachtigen. De inhoudelijke voorwaarden waaraan projecten moeten voldoen zijn neergelegd in de Lokale Ontwikkelings Strategie (LOS) van het betreffende LAG en kunnen nader worden gepreciseerd in de selectiecriteria, vast te stellen door het Comité van Toezicht.

Paragraaf 2, Voorbereidingskosten (submaatregel 19.1)

Artikel 3.2.1, Subsidiabele activiteiten

De subsidiabele activiteiten moeten zijn gericht op het oprichten van een LAG en de daarbij horende LOS.

Artikel 3.2.3, Subsidiabele kosten

De subsidiabele kosten worden onderscheiden in kosten voor raadplegen en opleiden van belanghebbenden. Voor het opstellen van de LOS zijn alle daarmee samenhangende kosten subsidiabel, waardoor ook operationele en personeelskosten subsidiabel kunnen worden gesteld.

Artikel 3.2.4, Hoogte van de subsidie

Subsidie voor deze maatregel ondersteunt de oprichting van de LAG. Er is 100% subsidie toegelaten.

Paragraaf 3, Uitvoering van LEADER-projecten (submaatregel 19.2)

Artikel 3.3.3, Subsidiabele kosten

Onder deze kosten zijn ook algemene kosten begrepen in verband met de uitgaven zoals voor het inschakelen van architecten, ingenieurs en adviseurs, advies over duurzaamheid op milieu- en economisch gebied, met inbegrip van het uitvoeren van haalbaarheidsstudies. Kosten voor het uitvoeren van haalbaarheidsstudies blijven subsidiabele uitgaven, ook indien er - mede op basis van de resultaten van de haalbaarheidsstudie - geen verdere uitgaven zijn.

Paragraaf 4, Voorbereiding en uitvoering van samenwerkingsactiviteiten van de lokale groep (submaatregel 19.3)

De activiteiten onder deze maatregel zijn gericht op het vormen van samenwerkingsactiviteiten tussen lokale groepen. Er moet aansluiting zijn op de LOS anders wordt de subsidie geweigerd.

Paragraaf 4, Lopende kosten, promotie en voorlichting (maatregel 19.4)

De activiteiten onder deze submaatregel zijn niet beperkt opgenomen. Wel is er budgettair een beperking opgelegd. Er mag maximaal 25% van het totale beschikbare budget voor de maatregel worden ingezet voor deze submaatregel. Ook voor deze activiteiten geldt dat de LAG de mogelijkheid in de LOS moet hebben geschapen om voor subsidie in aanmerking te komen.

Hoofdstuk 4, Slotbepalingen

Artikel 4.1

In artikel 4.1 wordt bepaald dat als toezichthouders op deze verordening zijn aangewezen de aangewezen ambtenaren van RVO.nl en de NVWA. Deze ambtenaren zijn daartoe aangewezen op grond van de Betaalorgaanstatus van RVO.nl respectievelijk het verrichten van controles ten behoeve van RVO.nl. Op grond van lid 2 zijn bijvoorbeeld ook auditoren van Rijk, provincies, Europese commissie en Europese rekenkamer toezichthouders. Dit omdat auditoren, steekproefsgewijs, onderzoek kunnen doen naar verleende subsidies. Daarnaast kunnen GS besluiten nog andere toezichthouders te benoemen. Subsidieverkrijgers zijn verplicht altijd alle medewerking te verlenen aan aangewezen toezichthouders.